

	<p>Uitbreiding meldpunt zorg en overlast U vraagt nu structureel (na tweemaal incidenteel) een extra bijdrage voor uitbreiding van het meldpunt zorg & overlast. Bij de begroting 2020 hebben diverse gemeenten in hun zienswijze kenbaar gemaakt, dat er bij een eventuele structurele uitbreiding kanttekeningen werden geplaatst. Ondermeer werd gesteld "dat de nadere duiding van de E33 meldingen de komende periode van belang om t.z.t. (uiterlijk begin 2020) de afweging te kunnen maken of een structurele versterking van het meldpunt Z&O de beste oplossing is", en "om inzichtelijk te maken wat de structurele kosten zijn zodra duidelijk is wat de effecten zijn van een aantal maatregelen waar volop aan gewerkt wordt zoals de inrichting van een 24/7 meldpunt niet acute zorg die is gekoppeld aan de wet verplichte GGZ en de (door)ontwikkeling van de wijkteams.". Deze informatie – nodig om een goede afweging te maken - missen wij nog.</p> <p>Verhoging bijdrage Alblasserdam en Dordrecht Dordrecht en Alblasserdam nemen, om moverende redenen, niet volledig deel aan het uitvoeringsprogramma Samen voor Gezond. Zo subsidieert Dordrecht het duurdere programma Doe ff Gezond van DG&J i.p.v. Gezond Gewicht. En Alblasserdam participeert niet in Verzuip jij je Toekomst. Derhalve betalen deze gemeenten een lagere bijdrage voor Samen voor Gezond. Gemeente Alblasserdam is tegen het voorstel om deel te gaan nemen aan dit programma. In Alblasserdam wordt al jaren door het jongerenwerk een integraal voorlichtingsprogramma aangeboden. Onderwerpen onder andere zijn middelen gebruik, gokken, gebruik social media. Leerkrachten, kinderen, ouder maar ook wij zijn zeer tevreden over dit aanbod.</p> <p>Integraal programma seksuele gezondheid In het meerjarenbeleidsplan hebt u de ontwikkeling van een integraal programma seksuele ontwikkeling aangekondigd. Het zou hierbij gaan om een bredere voorziening seksuele gezondheid, waar diverse gerelateerde thema's met elkaar worden verbonden en waar wordt samengewerkt met andere relevante stakeholders in de regio.</p>	<p>De E33 meldingen zijn een onderdeel van het totaal aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast. Het aandeel E33 meldingen is de afgelopen twee jaar stabiel gebleven. In 2019 zijn er 582 meldingen gedaan door de politie waarbij sprake was van een verward en/of overspannen persoon. Het totaal aantal meldingen is structureel op een niveau van ruim boven de 2000 unieke meldingen gekomen. Dit vraagt dus om structureel extra capaciteit voor de verwerking van deze meldingen. Echter gelet op de ontvangen zienswijzen wordt alleen voor 2021 en niet voor de jaren 2022 en verder om een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten gevraagd van € 80.000. De gedetailleerde analyses van de gemeente Alblasserdam ten aanzien van de meldingen in 2019 zijn beschikbaar in de verantwoording Maatschappelijke Zorg 2019.</p> <p>In overleg met de gemeente Alblasserdam en de gemeente Dordrecht wordt gezocht naar een passende oplossing die recht doet aan het uitgangspunt op het programma Samen voor Gezond 2020 -2023 gezamenlijk met tien gemeenten en naar rato van het aantal inwoners te financieren. Eén van de mogelijkheden is om het Samen voor Gezond budget in te zetten om bestaande activiteiten zoals het programma verzuip jij je Toekomst voor een deel te financieren ook wanneer deze worden uitgevoerd door een andere partij dan de DG&J.</p> <p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kindervens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale</p>
--	--	---

	<p>Het is echter nog onvoldoende duidelijk welke verbreding dit betreft, en hoe dit financieel uitwerkt. Het samenbrengen van diverse beleidslijnen kan nl. ook leiden tot besparingen i.p.v. extra kosten. Ook het programma "Nu niet zwanger" wordt genoemd, maar onduidelijk is hoe dit in het programma seksuele ontwikkeling wordt opgenomen. Meer duiding is nodig vooraleer we hiermee kunnen instemmen.</p> <p>Eerder hebben wij bij de Dienst al gemotiveerd aangegeven dat wij geen gebruik willen maken van het programma Nu niet zwanger. De overheadkosten in relatie tot de daadwerkelijke uitvoering staan niet in verhouding. Daarnaast laat onze financiële positie het ook niet toe om nieuwe programma's te introduceren.</p> <p>Infectiepreventie Ten aanzien van de infectiepreventie geven wij u mee dat we dit onderdeel terugzien in de begroting 2021. Wij zijn voor een verbetering van de infectiepreventie, zeker gezien de situatie waarin we nu verkeren. Ook in deze verzoeken wij u binnen de huidige organisatie te zoeken naar mogelijkheden om dit voornemen voorrang te geven. Ook verzoeken wij u de mogelijkheden van cofinanciering te onderzoeken bij betreffende instellingen.</p>	<p>organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p> <p>Infectiepreventie Infectiepreventie is een wezenlijk onderdeel van de bestrijding van infectieziekten. Al ver voor de coronacrisis waren we van mening dat we op het gebied van infectiepreventie moesten intensiveren. Dit o.a. op basis van risicoprofielen van de veiligheidsregio etc. De deskundige infectiepreventie is opgeleid om specifiek en gericht te adviseren over maatregelen om verspreiding van een virus tegen te gaan. Een deel van de zorginstellingen heeft de wettelijke taak zorg te dragen voor infectiepreventie. Voor andere instellingen (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk opvang) geldt dat niet. Deze en andere organisaties waar groepen mensen bijeenkomen (scholen, kinderopvang). Zijn voor advies aangewezen op de GGD. Maar ook instellingen die zelf deskundigheid in huis hebben op het vlak van infectiepreventie hebben behoefte aan overleg met de GGD over bijvoorbeeld toepassing van RIVM-richtlijnen het afwegen van alternatieve handelwijzen etc. De benodigde capaciteit en specifieke deskundigheid voor deze taak is additioneel op de infectieziektebestrijding en vergt daarom additionele financiering.</p>
--	---	---

	<p>Meldpunt zorg en overlast In de begroting van 2020 is aangegeven dat voor het meldpunt zorg en overlast incidenteel extra middelen beschikbaar te stellen voor het toegenomen aantal meldingen. In de begroting 2021 vraagt u deze extra inzet structureel te maken, omdat sprake is van een structureel verhoogd aantal meldingen. Wij vragen u om deze trend de komende tijd per gemeente te monitoren, zodat individuele gemeenten zicht hebben op hoe deze trend zich lokaal ontwikkelt en gemeenten met elkaar kunnen worden vergeleken, zodat de cijfer beter geduid kunnen worden en mogelijke good practices kunnen worden opgespoord.</p> <p>Inwonerbijdragen Er gelden nieuwe verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan DG&J door de nieuwe bijdragenverordening, die het Algemeen Bestuur in 2019 heeft vastgesteld. Graag zien wij -in de toelichting in bijlage 1a- welke verdeelsleutel u voor welk begrotingsproduct hanteert. Ook kunt u in de toelichting aangeven welke begrotingsvoorstel onder welk begrotingsproduct valt. Dit komt de transparantie ten goede.</p> <p>Wij zijn genoopt bezuinigingen te realiseren gezien de financiële situatie van onze gemeente. Vooralsnog willen wij wel tornen aan de door u voorgestelde indexaties op lonen en materiële budgetten. Graag gaan wij met u in gesprek over welke (overige) bezuinigingen c.q. taakstellingen mogelijk zijn.</p>	<p>Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.</p> <p>De trends en ontwikkelingen van de meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast worden per gemeente gemonitord. De rapportage aan Alblisserdam vindt plaats door middel van de halfjaarrapportage en de jaarlijkse verantwoording Maatschappelijke Zorg. Deze rapportages geven ook een beeld van de uitvoering van de Wet verplichte GGZ.</p> <p>Dit zullen wij toevoegen.</p> <p>De toegepaste indexaties zijn conform de afspraken die zijn vastgelegd in de notitie 'kaderstelling op de GR-en'. Deze afspraken in deze notitie zijn in overleg met alle deelnemers tot stand gekomen.</p> <p>Het Dagelijks Bestuur is gevraagd om een door het Algemeen Bestuur vast te stellen kaderstellende opdracht te formuleren voor (mogelijke) bezuinigingen bij de DG&J.</p>
--	--	--

	<p>Samenwerking in verbonden partijen</p> <p>Wij signaleren dat, net als bij andere gemeenten (zeker de Drechtsteden gemeenten) de kosten in het sociaal domein vanaf 2018 hoger zijn dan de middelen die wij van het Rijk krijgen. Veel van de taken in het sociaal domein zijn belegd bij onze gemeenschappelijke regelingen (Sociale Dienst Drechtsteden én Service organisatie jeugd). Wij signaleren door de steeds grotere gap tussen kosten en rijksmiddelen in de komende jaren een opwaartse druk in het budgetbeslag van bijdragen aan verbonden partijen in onze begroting. Dit stijgt bij de meest positieve scenario's uit de begrotingen van de genoemde verbonden partijen van 50% in 2018 naar 53% in 2024. Wij zien deze opwaartse druk ook bij andere (Drechtsteden) gemeenten. Wij gaan hier tegen een kritische grens aan lopen.</p> <p>Dit vraagt om een gesprek met onze raad over de toekomstige arrangementen van taken, die wij bij gemeenschappelijke regelingen beleggen. Dit gesprek gaan wij ook aan met de andere (Drechtsteden)gemeenten die deelnemen in uw verbonden partij.</p> <p>Corona crisis</p> <p>De Corona crisis die in maart 2020 is uitgebroken vergt veel inzet van onze ambtelijke organisatie in de crisisorganisatie, maar ook op het gebied van planning & control en risicomanagement. Van gemeenten en onze gemeenschappelijke regelingen wordt veel gevraagd op het gebied van beheersing van het coronavirus (contactonderzoeken GGD), handhaving openbare orde (noodverordening) en ondersteuning van getroffen sectoren (zoals de uitvoering van de Tozo regeling door de sociale dienst en uitstel van betaling van gemeentelijke belastingen). Het Rijk heeft toegezegd gemeenten te compenseren voor de extra kosten.</p> <p>Het is van groot belang om een goed inzicht te krijgen en continu te blijven houden in alle (financiële) gevolgen en risico's voor onze gemeente (inclusief onze gemeenschappelijke regelingen). Een goede registratie van alle kosten als gevolg van de Corona crisis is nodig als onderbouwing voor de compensatie van deze kosten door het Rijk.</p>	<p>In de komende tijd zal door AEF in opdracht van het Ministerie een onderzoek worden uitgevoerd naar het beschikbare budget voor Jeugdhulp. De verwachting is dat de uitkomsten voor het eind van het jaar beschikbaar zullen komen. Echter, de minister heeft reeds aangegeven hieraan nog geen conclusies te zullen verbinden. Deze zijn volgens hem pas aan de orde tijdens de coalitieonderhandelingen voor een volgend kabinet.</p>
--	--	--

	<p>Wij vragen uw bestuur:</p> <ul style="list-style-type: none">• alle kosten die gerelateerd zijn aan activiteiten die uw gemeenschappelijke regeling uitvoert in het kader van de Corona crisis afzonderlijk te registreren en te verantwoorden in uw P&C documenten (bestuursrapportages en jaarrekening).	<p>Wij registreren de (meer-)kosten die in het kader van de Corona-crisis worden gemaakt en zijn, vertegenwoordigd door de koepel GGD-GHOR, in overleg met VWS over de vergoeding hiervan.</p>
--	---	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Dordrecht	<p>Daarnaast maken we van deze gelegenheid graag gebruik om onze waardering uit te spreken voor de aanpak en inzet die u pleegt tijdens deze Coronacrisis. We waarderen het, dat u ons periodiek met nieuwsbrieven informeert over de stand van zaken.</p> <p>Begroting 2021 – effecten coronacrisis Op dit moment vraagt het Coronavirus alle aandacht en inzet van de GR dienst Gezondheid & Jeugd (GR DG&J). Het is nog niet in te schatten hoe lang de crisis duurt en wat hiervan de impact is op uw begroting 2021. We vragen u ons hierover lopende dit jaar periodiek duidelijkheid (al dan niet via scenario's) te geven.</p> <p>Begroting 2021 – onderdeel Dienst Gezondheid & Jeugd Onze algemene indruk van uw begroting 2021 voor het onderdeel Dienst Gezondheid & Jeugd is positief. We hebben een aantal opmerkingen over uw begroting.</p> <p>Beleidsvoorstellen Een aanzienlijk deel van onze begroting is belegd bij verbonden partijen. Nu ons financieel perspectief is verslechterd door o.a. de ontwikkelingen in het sociaal domein en de coronacrisis, moeten wij en de GR DG&J (samen) financieel scherp aan de wind zeilen en wellicht in de toekomst moeilijke keuzes maken. Dit vraagt om het open staan voor innovatie, het toepassen van nieuw-voor-oud beleid, het afronden c.q. verminderen van (oud) beleid en om een behoedzame financiële houding bij het indienen en vervolgens implementeren van nieuw beleid (met een verhoogde inwonerbijdrage).</p> <p>Voor nu heeft u de gevraagde extra middelen voor vier beleidsvoorstellen verwerkt in de begroting: 1) € 80.000 voor het Meldpunt Zorg & Overlast. 2) € 46.000 door het gelijktrekken van de inwonerbijdragen "Samen voor gezond" voor Dordrecht en Alblasserdam.</p>	<p>Wij waarderen uw compliment.</p> <p>Wij zullen dit inzicht verschaffen in de bestuursrapportages.</p>

	<p>3) € 200.000 voor het ontwikkelen van een integraal programma seksuele gezondheid.</p> <p>4) € 150.000 voor structureel extra aandacht infectiepreventie (via voorlichting en advies).</p> <p>Ad 1 Meldpunt Zorg & Overlast U vraagt nu structureel (na tweemaal incidenteel) een extra bijdrage voor uitbreiding van het Meldpunt Zorg & Overlast. We gaan akkoord met dit beleidsvoorstel gezien de toename van taken en meldingen.</p> <p>Ad 2 Uitvoeringsprogramma "Samen voor gezond" Op dit moment nemen we, naast de gemeente Alblasterdam, niet volledig deel aan het uitvoeringsprogramma Samen voor Gezond. In plaats van het onderdeel Gezond Gewicht verlenen we u een subsidie voor het (duurdere) programma Doe ff Gezond. Derhalve betalen we een lagere bijdrage voor Samen voor Gezond. U vraagt nu om het gelijktrekken van de gemeentelijke bijdragen aan het uitvoeringsprogramma en daarmee een structurele verhoging ad € 39.000 van het Dordtse aandeel. We gaan hiermee akkoord, mits dit bedrag volledig ten gunste komt van het programma Doe ff Gezond. De subsidie voor Doe ff Gezond verlagen we dientengevolge, met ingang van 2021, met € 39.000.</p> <p>Ad 3 Programma Seksuele Gezondheid In het meerjarenbeleidsplan heeft u de ontwikkeling van een integraal programma Seksuele Gezondheid aangekondigd. Ook in onze lokale nota Publieke gezondheid 2020-2023 staat de wens tot verbreding van de huidige voorziening Seksuele gezondheidszorg.</p> <p>We gaan dan ook akkoord met het beleidsvoorstel, maar wel onder twee voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eén van de deelprogramma's binnen het programma Seksuele Gezondheid is Nu Niet Zwanger, waaraan we samen met de gemeente Zwijndrecht - sinds 1 juni 2019 deelnemen. De huidige dienstverleningsovereenkomst die we met u hebben voor Nu Niet Zwanger loopt t/m december 	<p>Hartelijk dank voor uw steun aan ons voorstel om de extra bijdrage aan het Meldpunt Zorgen overlast structureel te maken. Echter gelet op de ontvangen zienswijzen is alleen voor 2021 en niet voor de jaren 2022 en verder een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten van € 80.000 opgenomen in de begroting.</p> <p>De gekozen oplossingsrichting om het Samen voor Gezond budget te verhogen met 39.000 en dit bedrag te gunste te laten komen aan het programma Doe FF gezond is in onderling overleg tot stand gekomen en heeft uiteraard ook onze steun.</p> <p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kinderswens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p>
--	--	---

	<p>2020. Op het moment dat Nu niet Zwanger per 2021 onderdeel wordt van het integrale programma Seksuele Gezondheid, wat o.a. wenselijk is vanwege de betrokkenheid van regionale partners, wordt de dienstverleningsovereenkomst niet verlengd. Mochten de andere gemeenten in Zuid-Holland Zuid niet instemmen met het programma Nu Niet Zwanger, dan zetten wij de huidige dienstverleningsovereenkomst voort.</p> <ul style="list-style-type: none"> - We zijn met u in verkennende sfeer het gesprek gestart om binnen het programma Seksuele Gezondheid uitvoering te geven aan het geactualiseerde lokale prostitutiebeleid (soa-poli, soa-zorg, voorlichting en preventie) en maken hier gezamenlijk met u verdere, inhoudelijke afspraken over. <p>Ad 4 Infectiepreventie</p> <p>We zijn voor een verbetering van de infectiepreventie, zeker gezien de situatie waarin we nu verkeren. We zijn verheugd dat u, op basis van de Wet Publieke Gezondheid, een proactieve rol neemt in het agenderen van en adviseren bij infectiepreventiebeleid bij organisaties die dat niet wettelijk verplicht zijn, zoals de thuiszorg, gehandicaptenzorg, kinderopvang, scholen en opvang van dak- en thuislozen. We vragen u de mogelijkheden van cofinanciering te onderzoeken bij de betreffende instellingen</p>	<p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p> <p>Infectiepreventie</p> <p>Infectiepreventie is een wezenlijk onderdeel van de bestrijding van infectieziekten. De deskundige infectiepreventie is opgeleid om specifiek en gericht te adviseren over maatregelen om verspreiding van een virus tegen te gaan. Een deel van de zorginstellingen heeft de wettelijke plicht zorg te dragen voor infectiepreventie. Voor andere instellingen (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk opvang) geldt dat niet. Deze en andere organisaties waar groepen mensen bijeenkomen (scholen, kinderopvang). Zijn voor advies aangewezen op de GGD. Maar ook instellingen die zelf deskundigheid in huis hebben op het vlak van infectiepreventie hebben behoefte aan overleg met de GGD over bijvoorbeeld toepassing van RIVM-richtlijnen het afwegen van alternatieve handelwijzen etc. De benodigde capaciteit en specifieke deskundigheid voor deze taak is additioneel op de infectieziektebestrijding en vergt daarom additionele financiering. Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de</p>
--	---	---

	<p>Veilig Thuis De financiering van Veilig Thuis is gefragmenteerd. Wij onderschrijven het belang van een regionaal eenduidige en integrale financiering van Veilig Thuis (zowel het volwassenen- als jeugddeel). Momenteel wordt hierover ambtelijk overlegd. Graag willen wij benadrukken, dat een nieuwe financieringssystematiek, die mogelijk haar intrede vanaf 2022 doet, voor de Dordtse begroting budgettair neutraal dient te zijn.</p> <p>OGGZ De regie op de nazorg voor ex-gedetineerden wordt in 2020 belegd bij het Zorg- & Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid (ZVH). De gesprekken met / tussen DG&J en ZVH over de overdracht zijn in volle gang. Wij vragen u om uw begroting –indien relevant- aan te passen, zodra meer duidelijkheid is over de overgangperiode en de gewijzigde inzet van DG&J.</p> <p>Inwonerbijdragen Er gelden nieuwe verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan de DG&J door de nieuwe bijdragenverordening, die het Algemeen Bestuur in 2019 heeft vastgesteld. Graag zien we -in de toelichting in bijlage 1a- welke verdeelsleutel u voor welk begrotingsproduct hanteert. Ook kunt u in de toelichting aangeven welk begrotingsvoorstel onder welk begrotingsproduct valt. Dit komt de transparantie ten goede.</p>	<p>mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.</p> <p>Wij begrijpen dit standpunt en zullen dit meenemen in de nadere uitwerking van de financieringssystematiek.</p> <p>De volledige overdracht van de nazorg ex-gedetineerden aan het Zorg en Veiligheidshuis zal naar alle waarschijnlijkheid op 1 juli 2020 gerealiseerd worden. De begroting 2021 zal hierop gecorrigeerd worden.</p> <p>Dit zullen wij toevoegen.</p>
--	--	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Gorinchem	<p>Corona Virus Wij spreken onze waardering uit voor de aanpak en inzet die u pleegt met betrekking tot het Corona Virus en danken u dat u ons met de nieuwsbrieven wekelijks informeert over de stand van zaken. Wij kunnen nu niet overzien welke inhoudelijke en financiële gevolgen deze situatie heeft. Wij verwachten dat de impact op een later moment in beeld komt en dat u ons daarin betreft.</p> <p>Onderdeel Dienst Gezondheid & Jeugd (begroting 2021) 1. Inhoudelijke voorstellen 2021 Naast de jaarlijkse indexerings van de inwonerbijdrage en kosten jeugdhulp (zie onze reactie op het betreffende onderdeel), vraagt u onze zienswijze op een viertal voorstellen die de inwonerbijdrage verhogen met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. € 80.000 wegens (structurele) uitbreiding Meldpunt Zorg & Overlast 2. Ophoging van de bijdrage "samen voor gezond" tot de vastgestelde inwonerbijdrage (voor Dordrecht en Alblasterdam respectievelijk € 39. 156 en 7. 225) 3. € 200.000 om een integraal programma seksuele gezondheid te ontwikkelen 4. € 150.000 om structureel extra aandacht te besteden aan infectiepreventie (door middel van voorlichting en advies). <p>Na tweemaal incidenteel een extra bijdrage gevraagd te hebben voor het Meldpunt Zorg en Overlast, doet u nu het voorstel om structureel bij te dragen aan de uitbreiding van het Meldpunt. Gegeven de toelichting, zien wij deze kosten als onontkoombaar en gaan derhalve ook akkoord.</p> <p>In het meerjarenbeleidsplan heeft u de ontwikkeling van een integraal programma seksuele gezondheid aangekondigd. Het zou hierbij gaan om een bredere voorziening seksuele gezondheid,</p>	<p>Dit zullen wij doen in de bestuursrapportages.</p> <p>Hartelijk dank voor uw steun aan ons voorstel om de extra bijdrage aan het Meldpunt Zorg en Overlast structureel te maken. Echter gelet op de ontvangen zienswijzen is alleen voor 2021 en niet voor de jaren 2022 en verder een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten van € 80.000 opgenomen in de begroting.</p> <p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online</p>

	<p>waar diverse gerelateerde thema's met elkaar worden verbonden en waar wordt samengewerkt met andere relevante stakeholders in de regio. Het belang van deze verbinding en de samenwerking hiervan onderstrepen wij, maar dat wil nog niet zeggen dat hiermee op voorhand een structurele bijdrage van € 200.000 nodig is. Zeker als ook infectiepreventie- bestrijding hier onderdeel van gaan uitmaken (extra benodigde bijdrage € 150.000). Het is denkbaar dat een goede samenwerking ook financieel vruchten afwerpt. Dat inzicht ontbreekt. Infectiepreventie aan zorginstellingen, zou evengoed een bijdrage uit de hoek van zorginstellingen rechtvaardigen. Kortom er is, los van het project Nu Niet Zwanger (waar niet iedere gemeente nog aan meedoet) meer uitwerking nodig en (financiële) toelichting op de onderdelen programma seksuele gezondheid en infectiepreventie. Als reactie op ambtelijk gestelde vragen geeft u aan dat de planvorming ook wordt vertraagd door de Coronacrisis. Wij kunnen ons derhalve op dit moment niet vinden in de voorgestelde ophogingen van de financiële inwonerbijdrage.</p>	<p>seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kindervens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p> <p>Infectiepreventie Infectiepreventie is een wezenlijk onderdeel van de bestrijding van infectieziekten. De deskundige infectiepreventie is opgeleid om specifiek en gericht te adviseren over maatregelen om verspreiding van een virus tegen te gaan. Een deel van de zorginstellingen heeft de wettelijke plicht zorg te dragen voor infectiepreventie. Voor andere instellingen (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk opvang) geldt dat niet. Deze en andere organisaties waar groepen mensen bijeenkomen (scholen, kinderopvang). Zijn voor advies aangewezen op de GGD. Maar ook instellingen die zelf deskundigheid in huis hebben op het vlak van infectiepreventie hebben behoefte aan overleg met de GGD over bijvoorbeeld toepassing van RIVM-richtlijnen het afwegen van alternatieve handelwijzen etc. De benodigde capaciteit en specifieke</p>
--	--	--

2. Veilig Thuis

In uw begroting spreekt u een ambitie uit, verwoord in de stelling "door vanuit Veilig Thuis ZHZ de beweging naar voren te maken en vooruitlopend op een officiële melding vanuit Veilig Thuis ZHZ lokale ondersteuning te bieden, neemt het aantal meldingen bij uw dienst af". Wij onderschrijven uw stelling en zien met belangstelling uit naar de verdere uitwerking hiervan. Wij verwachten dat u zich bij deze uitwerking er van overtuigt dat uw plan aansluit bij de doelstellingen en capaciteit van het Sociaal Team. Wij kunnen ons voorstellen dat dit proces gepaard gaat met volume verschuiving tussen beide partijen en wij verzoeken u nadrukkelijk dit aspect te monitoren.

deskundigheid voor deze taak is additioneel op de infectieziektebestrijding en vergt daarom additionele financiering. Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.

In 3 gemeenten in Zuid-Holland Zuid, waaronder de gemeente Gorinchem is ervaring opgedaan met een nieuwe manier van samenwerken in de pilot "Veilig opgroeien is teamwerk". Het doel van deze pilot is door eerder, sneller en in samenhang passende hulp te bieden aan gezinnen, te zorgen voor een blijvend veilige ontwikkeling van kinderen.

In de pilot werken jeugdprofessionals van de lokale teams samen met medewerkers van Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming om vrijwillige ondersteuning te kunnen bieden aan gezinnen. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn:

- Dat de jeugdprofessional náást het gezin kan blijven staan voor de continuïteit die nodig is voor een blijvend veilige ontwikkeling van het kind;
- Dat professionals niet óver gezinnen praten, maar mét gezinnen en medewerking van het gezin proberen te krijgen en vasthouden.

Deze nieuwe werkwijze is in gezamenlijkheid met jeugdteams , wijkteams, raad voor de kindbescherming, jeugdbescherming en veilig thuis vorm gegeven. Van volume verschuiving is op dit moment geen sprake. Bij een daadwerkelijke afname van het aantal meldingen en onderzoeken bij Veilig Thuis zou dit op termijn leiden tot reductie van het aantal benodigde fte bij veilig Thuis. Uiteraard monitoren wij gezamenlijk, dat wil zeggen alle betrokken partijen de effecten van deze nieuwe werkwijze.

	<p>3. Inwonerbijdragen Er gelden nieuwe verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan DG&J door de nieuwe bijdragenverordening, die het Algemeen Bestuur in 2019 heeft vastgesteld. Graag zien wij -in de toelichting in bijlage 1 a- welke verdeelsleutel u voor welk begrotingsproduct hanteert. Wij raden u aan om in de toelichting aan te geven welke begrotingsvoorstel onder welk begrotingsproduct valt. Dit komt de transparantie ten goede.</p>	<p>Dit zullen wij toevoegen.</p>
--	--	----------------------------------

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Hardinxveld-Giessendam	<p>Concept zienswijze begroting 2021 DG&J</p> <p>Algemeen De conceptbegroting 2021 van de Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid (GR DG&J) betreft de begrotingsprogramma's van de Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ, de regionale Ambulancevoorziening ZHZ en de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ. In de stukken is tevens een meerjarenraming opgenomen voor de periode 2022-2024.</p> <p>Met ingang van het begrotingsjaar 2021 is de inwonerbijdrage voor het onderdeel DG&J gebaseerd op de bijdrageverordening zoals deze op 16 mei 2019 in het Algemeen Bestuur is vastgesteld. Doel van de vernieuwde systematiek is om de bijdrage van de deelnemers op een zo eenvoudige, objectieve en kosten efficiënte manier vast te stellen waarbij een verdeelsleutel wordt gehanteerd die aansluit bij de doelgroep. Om financiële effecten van deze verordening geleidelijk bij gemeenten te laten landen, is afgesproken om een ingroeimodel te hanteren. Voor 2021 betekent dit dat de inwonerbijdrage voor 1/3 gebaseerd is op de nieuwe systematiek en voor 2/3 op basis van de oude systematiek.</p> <p>Indexatie Wij constateren dat de begroting 2021 is opgesteld conform de uitgangspunten van de door het algemeen bestuur vastgestelde kaderbrief 2021. Dit betekent dat de lonen met 2,6% zijn geïndexeerd en de materiele budgetten met 1,8%. De totale financiële omvang van de indexatie, en daarmee de voorgestelde ophoging van de inwonerbijdrage, bedraagt circa € 657.000.</p> <p>Dienst Gezondheid & Jeugd – Inhoudelijke voorstellen In de begroting zijn vier inhoudelijke voorstellen verwerkt die leiden tot een aanpassing van de inwonerbijdrage voor het</p>	

	<p>organisatieonderdeel DG&J. Hieronder vindt u per voorstel onze zienswijze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Meldpunt Zorg & Overlast 2 Gezondheidsbevordering 3 Infectieziektenpreventie 4 Programma seksuele gezondheid <p>Ad. 1 Meldpunt Zorg en Overlast Het Meldpunt Zorg en Overlast heeft structureel te maken met een verhoogd aantal meldingen. In 2018 betrof het een totaal aantal van 2.107 unieke meldingen en in 2019 een lichte stijging naar 2.256 unieke meldingen. In de begroting 2020 is aangegeven, dat voor 2020 nog een incidentele extra inwonerbijdrage wordt opgehaald voor het Meldpunt Zorg en Overlast. Het Meldpunt is uitgebreid met 0,7 fte, dat staat gelijk aan een bedrag van € 80.000. In de begroting 2021 en de meerjarenbegroting wordt voorgesteld de extra benodigde inzet voor het Meldpunt, gezien het blijvende verhoogde niveau van het aantal meldingen, een structureel karakter te geven.</p> <p>Zienswijze: u stelt voor om de inwonerbijdrage voor het opvangen van de extra meldingen OGGZ structureel te verhogen. Wij blijven – net als voorgaande jaren - van mening dat wij de resultaten van onze lokale aanpak voor personen met verward gedrag, terug willen zien in de bijdrage van onze gemeente aan het Meldpunt Zorg & Overlast.</p> <p>De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft een eigen aanpak voor personen met verward gedrag. Hierin werken we nauw samen met het Sociaal Team aan meer preventie en, naar verwachting, minder aanmeldingen bij OGGZ. Door te kiezen voor een inwonerbijdrage benadeelt u gemeenten die een effectieve, lokale aanpak hebben. Daarom stellen wij – net als voorgaande jaren - voor om bij de begroting van de DG&J uit te gaan van een gebruikersbijdrage per gemeente, en niet, zoals nu wordt voorgesteld, met een inwonerbijdrage.</p>	<p>De GGD ZHZ ondersteunt de lokale aanpak voor personen met verward gedrag. De gezamenlijke aanpak op dit terrein van onze tien gemeenten heeft helaas nog niet geleid tot een daling van het aantal meldingen. Om dit grote volume op het Meldpunt Zorg en Overlast te kunnen verwerken is de genoemde extra inzet nodig.</p> <p>Het bestuur van DG&J heeft besloten om voor de financiering van het Meldpunt Zorg en Overlast via een inwonerbijdrage te regelen. De lokale OGGZ dienstverlening wordt daarentegen per gemeente afgesproken en gefinancierd.</p>
--	--	---

	<p>Wij realiseren ons dat wij daarmee de gebruikelijke verdeelsleutel binnen de GR ter discussie stellen en willen dit standpunt graag bespreken met de andere deelnemers in de GR. Het is in onze ogen een stimulans voor een snellere beweging naar een preventieve aanpak aan de voorkant.</p> <p>Ad. 2 Gezondheidsbevordering Voor de financiering van het preventie programma Samen voor Gezond geldt een inwonerbijdrage van € 1,59. De gemeente Dordrecht en de gemeente Alblasserdam droegen de afgelopen jaren minder bij dan deze € 1,59 per inwoner. De gemeente Dordrecht heeft namelijk een eigen programma voor gezond gewicht, waardoor tot nu toe per inwoner € 0,33 minder wordt bijgedragen. Voor de gemeente Alblasserdam wordt € 0,36 minder bijgedragen vanwege het niet meedoen met Alcohol preventie. Op basis van het nieuwe preventieprogramma 2020-2023 stelt u voor om de inwonerbijdragen voor alle gemeenten weer op het zelfde niveau te brengen (€ 1,59 per inwoner). Dit zou voor de gemeente Alblasserdam een stijging van € 7.225 betekenen en voor de gemeente Dordrecht € 39.156.</p> <p>Zienswijze: In onze zienswijze op het Meerjarenbeleidsplan DG&J hebben wij juist gepleit voor het maken van dit soort maatwerkafspraken met gemeenten die zelf meer aan preventie willen doen en dit willen terugzien in een lagere inwonerbijdrage. Wij betreuren het dan ook dat nu een tegenovergestelde beweging wordt gemaakt, waarmee de (lokale) preventiemiddelen verplicht bij de DG&J geïncorporeerd worden.</p> <p>Ad. 3 Infectieziektenpreventie Infectieziekten, maar ook de resistentie tegen antibiotica, vormen een serieuze bedreiging voor de gezondheid. Individuele burgers kunnen zich maar beperkt tegen deze bedreigingen beschermen. Daarom ligt hier een taak voor de overheid. Het voorkomen van infectieziekten door middel van preventieve maatregelen is daarbij een belangrijk instrument. Een aantal zorginstellingen heeft de wettelijke plicht zelf aandacht te besteden aan infectiepreventie. Dit geldt niet voor alle organisaties met zorg voor kwetsbare inwoners,</p>	<p>Het bestuur van DG&J heeft als uitgangspunt vastgelegd dat de budgetten voor Samen voor Gezond naar rato van het aantal inwoners wordt gefinancierd. Deze middelen komen ten goede aan een lokale preventieve aanpak die samen met gemeenten en lokale partners wordt overeengekomen en vastgelegd in een lokaal GGD jaarplan en een lokaal GGD programma voor vier jaar.</p> <p>Infectiepreventie Infectiepreventie is een wezenlijk onderdeel van de bestrijding van infectieziekten. De deskundige infectiepreventie is opgeleid om specifiek en gericht te adviseren over maatregelen om verspreiding van een virus tegen te gaan. Een deel van de zorginstellingen heeft de wettelijke plicht zorg te dragen voor infectiepreventie. Voor andere instellingen (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk opvang) geldt dat niet. Deze en andere organisaties waar groepen mensen</p>
--	---	---

	<p>waaronder de thuiszorg, instellingen voor gehandicaptenzorg en kinderopvang. De GGD ZHZ zal in die sectoren extra aandacht gaan besteden aan infectiepreventie door middel van voorlichting en advies. De jaarlijkse lasten worden geschat op € 150.000. Voorgesteld wordt deze lasten structureel als een hogere inwonerbijdrage in de begroting te verwerken.</p> <p>Zienswijze: De actualiteit van de Corona-crisis benadrukt het belang van dit voorstel. Wij hebben hierover geen verdere opmerkingen.</p> <p>Ad. 4 Programma seksuele gezondheid Het ontwikkelen van dit programma is onderdeel van het Meerjarenbeleidsplan 2020-2023 van de DG&J. In dit programma worden, samen met gemeenten en ketenpartners, bestaande en nieuwe activiteiten op het terrein van seksuele gezondheid in samenhang ondergebracht. Naast de wettelijke taken op het terrein van de infectieziektebestrijding (voorkomen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen) en de aanpak van seksueel geweld (Veilig Thuis) is het streven om ook het project Nu Niet Zwanger, voorlichting op verzoek van het onderwijs en diverse andere aanpakken zoals Kansrijke Start en het Netwerk Kwetsbare Zwangeren in een integraal programma seksuele gezondheid onder te brengen. De verwachte structurele lasten bedragen € 200.000 op jaarbasis. U stelt voor dit bedrag als een structurele verhoging van de inwonerbijdrage in de begroting 2021 te verwerken.</p> <p>Zienswijze: De doelstelling van het project Nu Niet Zwanger kan een bijdrage leveren aan preventie in plaats van zorg achteraf. U schrijft dat dit project onderdeel gaat uitmaken van het programma seksuele ontwikkeling. Het zou hierbij gaan om een bredere voorziening seksuele gezondheid, waar diverse gerelateerde</p>	<p>bijeenkomen (scholen, kinderopvang). Zijn voor advies aangewezen op de GGD. Maar ook instellingen die zelf deskundigheid in huis hebben op het vlak van infectiepreventie hebben behoefte aan overleg met de GGD over bijvoorbeeld toepassing van RIVM-richtlijnen het afwegen van alternatieve handelwijzen etc. De benodigde capaciteit en specifieke deskundigheid voor deze taak is additioneel op de infectieziektebestrijding en vergt daarom additionele financiering. Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.</p> <p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kinderwens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het</p>
--	---	--

	<p>thema's met elkaar worden verbonden en waar wordt samengewerkt met andere relevante stakeholders in de regio. Het is echter voor ons nog onvoldoende duidelijk welke verbreding dit betreft, en hoe dit financieel uitwerkt. Het samenbrengen van diverse beleidlijnen kan namelijk ook leiden tot besparingen in plaats van extra kosten. Gezien onze financiële situatie verwachten wij ook dat nieuwe initiatieven worden gefinancierd vanuit bestaande middelen (nieuw voor oud). Gelet op het voorgaande vinden we het daarom nu te vroeg om middelen toe te kennen. Wij stellen voor dit besluit te nemen nadat het programma Seksuele gezondheid eerst breder is besproken (bijvoorbeeld in een themabijeenkomst).</p> <p>Overige aandachtspunten</p> <p>Veilig Thuis U geeft aan dat voor zowel Veilig Thuis Volwassenen als Veilig Thuis Jeugd in de begroting 2021 rekening is gehouden met de stijging van het aantal meldingen (vanwege de gewijzigde meldcode). Daarnaast is rekening gehouden met de stijging van de rijksmiddelen die de centrumgemeenten als compensatie hiervoor ontvangen. Wij constateren dat u hiermee de lijn, zoals beschreven in het Meerjarenperspectief Veilig Thuis 2019-2022, heeft gevolgd en hebben hier verder geen opmerkingen over.</p> <p>Toezicht Kinderopvang Vanwege landelijke en regionale ontwikkelingen heeft in 2019 een brede ambtelijke evaluatie plaatsgevonden rondom toezicht op de Kinderopvang. Op basis van deze evaluatie en reacties hierop vanuit de gemeenten, is gebleken dat de financieringssytematiek aan herziening toe was. Daarnaast is gebleken dat de huidige formatie Toezichthouder niet toereikend is om de huidige kwaliteit van Toezicht Kinderopvang te kunnen borgen, en om aan het complexere en veeleisender wordende rijksbeleid te kunnen voldoen. Naast het doorvoeren van enkele efficiencylagen binnen de huidige werkwijze van het Toezicht kinderopvang, resteert een gat van € 155.000. U stelt voor dit gat te dichten door een beroep</p>	<p>vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p> <p>U heeft een terecht punt en graag lichten wij u onze overwegingen toe.</p> <p>Het is zeker niet de intentie geweest om vooruit te lopen op besluitvorming van gemeenten over de inzet van de middelen uit het gemeentefonds. Daar gaat u zelf over evenals over de keuze in hoeverre de noodzakelijke tariefsverhoging leidt tot een aangepaste vraag.</p> <p>In de begroting zijn we er van uitgegaan dat de deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling bereid zijn de huidige inzet te</p>
--	---	---

	<p>te doen op de middelen die aan het gemeentefonds zijn toegevoegd in het kader van verscherpt toezicht kinderopvang. Deze extra middelen wilt u bij de gemeenten innen via een hoger uurtarief in de offertes voor het Toezicht kinderopvang.</p> <p>Zienswijze: Wij vinden het bijzonder dat u zich op deze manier alvast rijk rekent. De betreffende middelen uit het gemeentefonds zijn niet geormerkt en hoeven door gemeenten niet ingezet te worden voor dit doel. Daarnaast geldt – in ieder geval voor onze gemeente – dat de middelen die wij via het gemeentefonds krijgen voor het verscherpte toezicht, niet toereikend zijn om de gestegen kosten van het Toezicht kinderopvang op te vangen. Wij plussen de benodigde middelen op een andere manier bij, omdat wij het Toezicht kinderopvang erg belangrijk vinden. Of en hoe gemeenten aan het benodigde budget komen, is de verantwoordelijkheid van elke individuele gemeente.</p> <p>OGGZ Wij constateren dat de baten en lasten van de OGGZ ten opzichte van 2020 zijn gestegen. Dit heeft te maken met de invoering van de Wet Verplichte GGZ. Voor de periode 2020-2023 wordt deze nieuwe wet uitgevoerd door DG&J; de formatie is voor deze periode uitgebreid met 3,26 fte. Wij hebben hierover dan ook geen verdere opmerkingen.</p>	<p>continueren. Het is uiteraard aan de deelnemers zelf of zij hieraan invulling geven.</p> <p>We waarderen het overigens zeer dat u aan het toezicht Kinderopvang een zodanig belang hecht dat u hier ook de dekking voor realiseert.</p>
--	--	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Hendrik-Ido-Ambacht	<p>Inleidend</p> <p>Vanaf 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor een groot deel van de sociale voorzieningen. Hierdoor kunnen we betekenisvolle hulp en ondersteuning bieden die heel dichtbij onze inwoners komt. Hendrik-Ido-Ambacht heeft een goed voorzieningenniveau en dat niveau willen we op peil houden, met bereikbare voorzieningen voor jong en oud. Daarbij zoeken we balans met een gezond financieel beleid.</p> <p>Onze overtuiging is dat we meer maatschappelijke waarde kunnen realiseren en efficiënter kunnen werken wanneer we onze systeemwereld, in Zuid-Holland Zuid en Drechtsteden ontschot organiseren. Dat vraagt dat we oude waarden en structuren los durven laten. Juist nu, in deze voor gemeenten financieel onzekere tijden ten gevolge van de coronacrisis.</p> <p>Wij denken dat de tijd rijp is de discussie in een groter perspectief te plaatsen. Een perspectief waarbij we invulling geven aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De wens van professionals in het sociaal domein om meer integraliteit - De wens van gemeenten om meer lokaal maatwerk te organiseren - De wens van gemeenteraden om meer betrokken te worden bij de verschillende gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein - Een logische verbinding tussen verschillende gemeenschappelijke regelingen <p>Met beleidswensen in de begroting DG&J kunnen wij deels instemmen. In de begroting legt u vier inhoudelijke voorstellen voor, die leiden tot een ophoging van lasten. Voordat we inhoudelijk ingaan op deze voorstellen, willen wij in algemene zin stellen dat het nu onze voorkeur heeft nieuw beleid vooralsnog</p>	<p>Wij delen uw visie. DG&J heeft haar geformuleerde ambities in het Meerjarenbeleidplan 2020 -2023 gericht op lokale verbinding, lokaal maatwerk en integraliteit tussen domeinen. Ook voor de SOJ geldt dat deze visie gedeeld wordt. Het project waarbij gewerkt wordt om samen met de gemeenten de ambulante hulp naar de voorkant te brengen, is hier een voorbeeld van. Maar ook binnen andere projecten komt deze visie tot uiting. We willen dit jaar de samenwerking opzoeken met de gemeenteraden in het kader van het nieuwe inkoopkader Jeugd. Tijdens de te plannen bijeenkomst met de gemeenteraden in september willen we tevens met de gemeenteraden in gesprek gaan over hoe zij meer betrokken willen worden bij de SOJ.</p> <p>Dat begrijpen wij. De voorstellen vragen echter wel om een structurele aanpak en inzet van capaciteit waarvoor wij ook aanraden om hier een structurele dekking tegenover te stellen.</p>

	<p>incidenteel te financieren. Dit gelet op de huidige, financieel onzekere, situatie.</p> <p>Wij stemmen onder voorwaarde van incidentele financiering in met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterking meldpunt Zorg en Overlast (OGGZ) Gezien het aantal oplopende meldingen van mensen met verward gedrag, hebben wij geen bezwaar tegen het extra beschikbaar stellen van middelen in 2021. <p>Wij stemmen niet in met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infectiepreventie <p>De problematiek van infectiepreventie is actueel en belangrijk, daarom staan wij in principe positief tegenover uw voorstel om extra middelen beschikbaar te stellen. In het licht van de impact van de coronacrisis missen wij echter de onderbouwing van uw inzet en het hiervoor gevraagde bedrag. Volstaan de middelen die u nu vraagt voor de opgaven in het (post) corona-tijdperk? Naar onze mening is het daarom in deze fase te prematuur om hierover een besluit te nemen. Wanneer de crisis (voldoende) achter ons ligt vragen wij u op basis van evaluaties een uitgewerkt voorstel aan het AB voor te leggen, op basis waarvan het besluit tot extra budget goed af te wegen is.</p>	<p>Hartelijk dank voor uw instemming met de financiering voor 2021. Wel willen wij hierbij de kanttekening plaatsen dat het Meldpunt Zorg en Overlast structureel te maken heeft met een groter aantal meldingen en waarmee ook een structurele financiering van extra benodigde capaciteit gewenst is. Echter gelet op de ontvangen zienswijzen wordt alleen voor 2021 en niet voor de jaren 2022 en verder om een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten gevraagd van € 80.000.</p> <p>Infectiepreventie</p> <p>Infectiepreventie is een wezenlijk onderdeel van de bestrijding van infectieziekten. De deskundige infectiepreventie is opgeleid om specifiek en gericht te adviseren over maatregelen om verspreiding van een virus tegen te gaan. Een deel van de zorginstellingen heeft de wettelijke plicht zorg te dragen voor infectiepreventie. Voor andere instellingen (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk opvang) geldt dat niet. Deze en andere organisaties waar groepen mensen bijeenkomen (scholen, kinderopvang). Zijn voor advies aangewezen op de GGD. Maar ook instellingen die zelf deskundigheid in huis hebben op het vlak van infectiepreventie hebben behoefte aan overleg met de GGD over bijvoorbeeld toepassing van RIVM-richtlijnen het afwegen van alternatieve handelwijzen etc. De benodigde capaciteit en specifieke deskundigheid voor deze taak is additioneel op de infectieziektebestrijding en vergt daarom additionele financiering. Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Programma seksuele gezondheid <p>Dit programma heeft voor onze gemeente geen verhoogde prioriteit. Daarnaast mag je verwachten dat wanneer een aantal bestaande activiteiten in samenhang gebracht worden, dit niet meer geld gaat kosten maar juist goedkoper kan.</p> <p>Wij spreken ons niet uit over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen voor gezond budget: Dit is een keuze voor de raden van Alblasterdam en Dordrecht 	<p>Programma seksuele gezondheid</p> <p>Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kinderwens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p>
--	--	---

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Hoeksche Waard	<p>Begroting 2021 Dienst Gezondheid & Jeugd (GGD, VT, Leerplicht)</p> <p><i>Voorstellen</i></p> <p>Naast de jaarlijkse indexering van de inwonerbijdrage en kosten jeugdhulp, vraagt u onze zienswijze op een viertal voorstellen die de inwonerbijdrage verhogen met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. € 80.000,- wegens (structurele) uitbreiding meldpunt zorg & overlast. 2. Voor gemeenten Dordrecht en Alblasserdam verhoging bijdrage samen voor gezond budget tot de vastgestelde inwonerbijdrage. 3. € 200.000,- om een integraal programma seksuele gezondheid te ontwikkelen. 4. € 150.000,- om structureel extra aandacht aan infectiepreventie te besteden (door middel van voorlichting en advies). <p>Hieronder treft u onze zienswijze daarop aan behalve op punt 2 omdat dit niet van toepassing is voor de Hoeksche Waard.</p> <p>Ad 1.</p> <p>U vraagt structureel (na tweemaal incidenteel) een extra bijdrage voor uitbreiding van het meldpunt zorg & overlast. Bij de begroting 2020 hebben diverse gemeenten in hun zienswijze kenbaar gemaakt, dat zij bij een eventuele structurele uitbreiding kanttekeningen plaatsen. Er is gevraagd om meer duidelijkheid over de meldingen (de zogenaamde E33 meldingen) die bij de politie binnenkomen. En er is gevraagd naar het inzichtelijk maken van de structurele kosten van de uitbreiding van het meldpunt zorg en overlast. Deze informatie hebben wij nodig om een goede afweging te kunnen maken. Op dit moment kunnen wij niet meegaan in dit voorstel.</p>	<p>De E33 meldingen zijn een onderdeel van het totaal aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast. Het aandeel E33 is de afgelopen 2 jaar stabiel gebleven. In 2019 zijn er 582 meldingen gedaan door de politie waarbij sprake was van een verward of overspannen persoon. Het totaal aantal meldingen is structureel op een niveau van ruim boven de 2000 unieke meldingen gekomen. Dit vraagt dus om structureel extra capaciteit voor de verwerking van deze meldingen. Echter gelet op de ontvangen zienswijzen wordt alleen voor 2021 en niet voor de jaren 2022 en verder om een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten gevraagd van € 80.000. De gedetailleerde analyses van de gemeente Hoeksche Waard ten aanzien van de meldingen in 2019 zijn beschikbaar in de verantwoording maatschappelijke zorg 2019.</p>

	<p>Ad 3. In het meerjarenbeleidsplan hebt u de ontwikkeling van een integraal programma seksuele ontwikkeling aangekondigd. Het is ons nog onvoldoende duidelijk welke verbreding van het programma u bedoelt en hoe dit financieel uitwerkt. Verder is het onduidelijk hoe u het programma "Nu niet zwanger" gaat inbedden in het programma seksuele ontwikkeling. Meer informatie is nodig voordat we een gefundeerd antwoord kunnen geven.</p> <p>Ad 4. Zie onze opmerkingen bij het voorstel Infectiepreventie bij de jaarrekening 2019.</p>	<p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kindervens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p> <p>Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.</p>
--	--	--

	<p><i>Inwonerbijdragen</i> Er gelden nieuwe verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan DG&J door de nieuwe bijdragenverordening, die het Algemeen Bestuur in 2019 vaststelde. Graag zien wij -in de toelichting in bijlage 1a- welke verdeelsleutel u voor welk begrotingsproduct hanteert. Ook kunt u in de toelichting aangeven welk begrotingsvoorstel onder welk begrotingsproduct valt. Dit komt de transparantie ten goede.</p>	<p>Dit zullen wij toevoegen.</p>
--	--	----------------------------------

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Molenlanden	<p>Voor de uitbreiding van het meldpunt Zorg & Overlast vraagt u een structurele verhoging van € 80.000. Eerder zijn hiervoor tweemaal incidenteel middelen beschikbaar gesteld. Bij de begroting 2020 hebben wij, evenals andere deelnemende gemeenten, in onze zienswijze kenbaar gemaakt, dat er voor een eventuele structurele uitbreiding inzichtelijk moet worden gemaakt wat de effecten van de maatregelen zijn die nu worden ingezet, zoals de inrichting van een 24/7 meldpunt niet acute zorg die is gekoppeld aan de wet verplichte GGZ en de (door)ontwikkeling van de wijkteams. Ook nadere duiding van de meldingen is van belang om een afweging te kunnen maken of een structurele versterking van het meldpunt de beste oplossing is. Deze informatie, die nodig is om een goede afweging te maken missen wij nog waardoor wij nog niet kunnen instemmen met verhoging van de inwonerbijdrage in deze.</p> <p>In het meerjarenbeleidsplan heeft u de ontwikkeling van een integraal programma seksuele ontwikkeling opgenomen. Hierbij gaat het om een bredere voorziening seksuele gezondheid, waar diverse gerelateerde thema's met elkaar worden verbonden en waar wordt samengewerkt met andere relevante stakeholders in de regio. U raamt in de begroting een bedrag van € 200.000 hiervoor. Er mist echter nog een inhoudelijk plan inclusief een bijbehorende begroting. Het is hierdoor nog onvoldoende duidelijk wat het integraal programma inhoudt, wat hiermee wordt beoogd en hoe dit financieel uitwerkt. U noemt hierbij ook het programma "Nu niet zwanger", onduidelijk is hoe dit in het programma seksuele ontwikkeling wordt opgenomen. Wij verzoeken u bij uitwerking van dit integraalprogramma in te zetten op het samenbrengen van diverse programmaonderdelen, dit kan namelijk ook leiden tot besparingen in plaats van extra kosten.</p>	<p>De trends en ontwikkelingen van de meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast worden per gemeente gemonitord. De rapportage aan de gemeente Molenlanden vindt plaats door middel van de halfjaarrapportage en de jaarlijkse verantwoording Maatschappelijke Zorg. Deze rapportages geven ook een beeld van de uitvoering van de Wet verplichte GGZ.</p> <p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kindervens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een</p>

	<p>Voor infectiepreventie heeft u € 150.000 extra begroot om structureel extra aandacht aan infectiepreventie te besteden. Onze zienswijze hierop hebben wij weergegeven bij de bestemming jaarrekening.</p> <p>Inwonerbijdragen Er gelden nieuwe verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan DG&J door de nieuwe bijdragenverordening die het Algemeen Bestuur in 2019 heeft vastgesteld. Graag zien wij welke verdeelsleutel u voor welk begrotingsproduct hanteert. Ook kunt u in de toelichting aangeven welke begrotingsvoorstel onder welk begrotingsproduct valt. Dit komt de transparantie ten goede.</p> <p>Bezuinigingsopgave Molenlanden Wij staan voor een flinke bezuinigingsopgave. Momenteel onderzoeken wij verschillende bezuinigingsmogelijkheden. Dit vragen wij ook van de GR-en waarin wij deelnemen. Voor de GR-en is het van groot belang dat met betrekking tot dit vraagstuk gezamenlijk wordt opgetrokken, dat we hierin solidair zijn. Individuele gemeenten kunnen hierin niet eigenstandig een besluit nemen of dit afdwingen.</p>	<p>bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p> <p>Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.</p> <p>Dit zullen wij toevoegen.</p> <p>De toegepaste indexaties zijn conform de afspraken die zijn vastgelegd in de notitie 'kaderstelling op de GR-en'. Deze afspraken in deze notitie zijn in overleg met alle deelnemers tot stand gekomen. Aangezien ook andere deelnemers met bezuinigingen te maken hebben stellen wij voor dit gesprek in een bredere samenstelling en met de andere GR-en te voeren.</p> <p>Het Dagelijks Bestuur is gevraagd om een door het Algemeen Bestuur vast te stellen kaderstellende opdracht te formuleren voor (mogelijke) bezuinigingen bij de DG&J</p>
--	---	---

	<p>In eerste aanleg verzoeken wij de GR inzicht te geven in besparingsmogelijkheden op korte (2021) en langere termijn (2022 en verder) en hiervoor een voorstel te uit te werken zowel inhoudelijk als financieel. We denken hierbij aan de volgende categorieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Efficiency maatregelen GR breed (zonder dat de directe dienstverlening en kwaliteit significant geraakt wordt) ▪ Inhoudelijke beleidskeuzes GR breed (waarbij concessies worden gedaan aan dienstverlening en kwaliteit) ▪ Heroriëntatie op lokale plus-/maatwerkpakketten <p>Gezien de financiële opgave van gemeente Molenlanden is het daarbij niet wenselijk dat de bijdrage aan de GR`en stijgt voor 2021. We roepen de GR in de zienswijze dan ook op om de gemeentelijke bijdrage te continueren op het niveau van 2020.</p> <p>Opgemerkt wordt verder dat de corona-crisis en maatregelen die daarmee samenhangen op diverse GR`en invloed hebben. Maatwerk is dan ook nodig echter het neemt niet de urgentie weg (of vergroot deze wellicht) om bezuinigingsmogelijkheden te onderzoeken.</p>	
--	--	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Papendrecht	<p>Ten aanzien van de begroting 2021: Naast de jaarlijkse indexering van de inwonerbijdrage en kosten jeugdhulp, vraagt u onze zienswijze op een viertal voorstellen die de inwonerbijdrage verhogen met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. € 80.000 wegens (structurele) uitbreiding zorg & overlast 2. voor Dordrecht en Alblasterdam verhoging bijdrage samen voor gezond budget tot de vastgestelde inwonerbijdrage 3. € 200.000 om een integraal programma seksuele gezondheid te ontwikkelen 4. € 150.000 om structureel extra aandacht aan infectiepreventie te besteden (door middel van voorlichting en advies) <p>Hieronder treft u onze zienswijze daarop aan.</p> <p>Ad 1. U vraagt nu structureel (na tweemaal incidenteel) een extra bijdrage voor uitbreiding van het meldpunt zorg & overlast. Bij de begroting 2020 hebben diverse gemeenten in hun zienswijze kenbaar gemaakt, dat er bij een eventuele structurele uitbreiding kanttekeningen werden geplaatst. Onder meer werd gesteld "dat de nadere duiding van de E33 meldingen de komende periode van belang om t.z.t. (uiterlijk begin 2020) de afweging te kunnen maken of een structurele versterking van het meldpunt Z&O de beste oplossing is", en "om inzichtelijk te maken wat de structurele kosten zijn zodra duidelijk is wat de effecten zijn van een aantal maatregelen waar volop aan gewerkt wordt zoals de inrichting van een 24/7 meldpunt niet acute zorg die is gekoppeld aan de wet verplichte GGZ en de (door)ontwikkeling van de wijkteams.". Deze informatie - nodig om een goede afweging te maken - is vooralsnog niet geboden.</p>	<p>De E33 meldingen zijn een onderdeel van het totaal aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast. Het aandeel E33 meldingen is de afgelopen twee jaar stabiel gebleven. In 2019 zijn er 582 meldingen gedaan door de politie waarbij sprake was van een verward en/of overspannen persoon. Het totaal aantal meldingen is structureel op een niveau van ruim boven de 2000 unieke meldingen gekomen. Dit vraagt dus om structureel extra capaciteit voor de verwerking van deze meldingen. Echter gelet op de ontvangen zienswijzen wordt alleen voor 2021 en niet voor de jaren 2022 en verder om een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten gevraagd van € 80.000. De gedetailleerde analyses van de gemeente Papendrecht ten aanzien van de meldingen in 2019 zijn beschikbaar in de verantwoording Maatschappelijke Zorg 2019.</p> <p>De trends en ontwikkelingen van de meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast worden per gemeente gemonitord. De rapportage aan de gemeente Papendrecht vindt plaats door</p>

	<p>Ad 2. Dit onderdeel is voor de gemeenten Dordrecht en Alblasserdam om zich over uit te spreken.</p> <p>Ad 3. In het meerjarenbeleidsplan hebt u de ontwikkeling van een integraal programma seksuele ontwikkeling aangekondigd. Het zou hierbij gaan om een bredere voorziening seksuele gezondheid, waar diverse gerelateerde thema's met elkaar worden verbonden en waar wordt samengewerkt met andere relevante stakeholders in de regio. Het is echter nog onvoldoende duidelijk welke verbreding dit betreft, en hoe dit financieel uitwerkt. Het samenbrengen van diverse beleidslijnen kan nl. ook leiden tot besparingen i.p.v. extra kosten. Ook het programma "Nu niet zwanger" wordt genoemd, maar onduidelijk is hoe dit in het programma seksuele ontwikkeling wordt opgenomen. Gelet op voorgaande kunnen we daarom niet instemmen met extra middelen voor dit programma.</p> <p>Ad 4. Hiervoor geldt hetzelfde als bij de zienswijze op het voorstel bij de jaarrekening is opgenomen: Wij zijn voor een verbetering van de infectiepreventie, zeker gezien de situatie waarin we nu verkeren. Ook in deze verzoeken wij u binnen de huidige organisatie te zoeken naar mogelijkheden om dit voornemen</p>	<p>middel van de halfjaarrapportage en de jaarlijkse verantwoording Maatschappelijke Zorg. Deze rapportages geven ook een beeld van de uitvoering van de Wet verplichte GGZ.</p> <p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kindervens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p> <p>Infectiepreventie Infectiepreventie is een wezenlijk onderdeel van de bestrijding van infectieziekten. De deskundige infectiepreventie is opgeleid om specifiek en gericht te adviseren over maatregelen om verspreiding van een virus tegen te gaan. Een deel van de zorginstellingen heeft de wettelijke plicht zorg te dragen voor</p>
--	--	---

	<p>voorrang te geven. Ook willen wij dat u de mogelijkheden van cofinanciering onderzoekt bij de betreffende instellingen.</p> <p>Opnemen tabellen inwonerbijdrage in hoofdstuk 3 In onze zienswijze op de begroting 2020 hebben wij aangegeven graag te zien dat alle tabellen met inwonerbijdragen in hoofdstuk 3 zouden worden opgenomen. Tevens gaven wij aan in hoofdstuk drie graag een tabel te zien waarin af te lezen is hoeveel elke deelnemende gemeente in totaal bijdraagt aan de GR DG&J. Wij constateren dat aan onze wens (nog) geen gehoor is gegeven, en dat de tabellen verdeeld staan over paragraaf 1.3 en de bijlagen. Daarom herhalen we deze wens.</p> <p>Onderzoeken bezuinigingsmogelijkheden De gemeente Papendrecht staat voor een flinke ombuigingsopgave. Wij onderzoeken hiertoe momenteel verschillende bezuinigingsmogelijkheden. Dit vragen wij ook van de gemeenschappelijke regelingen waarin wij deelnemen.</p>	<p>infectiepreventie. Voor andere instellingen (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk opvang) geldt dat niet. Deze en andere organisaties waar groepen mensen bijeenkomen (scholen, kinderopvang). Zijn voor advies aangewezen op de GGD. Maar ook instellingen die zelf deskundigheid in huis hebben op het vlak van infectiepreventie hebben behoefte aan overleg met de GGD over bijvoorbeeld toepassing van RIVM-richtlijnen het afwegen van alternatieve handelwijzen etc. De benodigde capaciteit en specifieke deskundigheid voor deze taak is additioneel op de infectieziektebestrijding en vergt daarom additionele financiering. Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.</p> <p>Dit zullen wij toevoegen.</p> <p>De toegepaste indexaties zijn conform de afspraken die zijn vastgelegd in de notitie 'kaderstelling op de GR-en'. Deze afspraken in deze notitie zijn in overleg met alle deelnemers tot stand gekomen. Aangezien ook andere deelnemers met bezuinigingen te maken hebben stellen wij voor dit gesprek in een bredere samenstelling en met de andere GR-en te voeren.</p>
--	--	--

		Het Dagelijks Bestuur is gevraagd om een door het Algemeen Bestuur vast te stellen kaderstellende opdracht te formuleren voor (mogelijke) bezuinigingen bij de DG&J
--	--	---

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Sliedrecht	<p>Vooraf Ten eerste willen wij onze complimenten geven dat de Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J) en de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) er in deze moeilijke tijd in zijn geslaagd om tijdig een heldere begroting voor 2021 op te stellen. Wij zijn ons er terdege van bewust dat de "Coronacrisis" veel heeft gevraagd, en nog steeds vraagt, van de beide organisaties onder de GR DG&J, waarbij wij de gepleegd inzet zeer waarderen.</p> <p>Regionale Ambulancevoorziening Wij vinden het zeer positief om te lezen dat de overgang van de regionale ambulancevoorziening naar een zelfstandige coöperatie geruisloos en zonder problemen is verlopen.</p> <p>Meldpunt zorg en overlast In de begroting van 2020 is aangegeven dat voor het meldpunt zorg en overlast incidenteel extra middelen beschikbaar te stellen voor het toegenomen aantal meldingen. In de begroting 2021 vraagt u deze extra inzet structureel te maken, omdat sprake is van een structureel verhoogd aantal meldingen. Wij vragen u om deze trend de komende tijd per gemeente te monitoren, zodat individuele gemeenten zicht hebben op hoe deze trend zich lokaal ontwikkelt en gemeenten met elkaar kunnen worden vergeleken, zodat de cijfer beter geduid kunnen worden en mogelijke good practices kunnen worden opgespoord.</p> <p>Programma seksuele gezondheid U verzoekt in de begroting 2021 de extra kosten voor het programma seksuele gezondheid, dat ook staat genoemd in het onlangs vastgestelde Meerjarenperspectief (MJP), te verwerken in de inwonerbijdrage. In het MJP staat echter ook dat de DG&J buiten de basistaken maatwerk kan leveren, waarvoor gemeenten afzonderlijk 2 overeenkomsten aangaan met de DG&J. Wij zijn van mening dat bekostiging via een uniforme inwonerbijdrage niet passend is bij een maatwerkaanbod. Wij verzoeken u daarom om</p>	<p>Wij waarderen uw compliment.</p> <p>Wij waarderen uw compliment.</p> <p>De trends en ontwikkelingen van de meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast worden per gemeente gemonitord. De rapportage aan de gemeente Sliedrecht vindt plaats door middel van de halfjaarrapportage en de jaarlijkse verantwoording Maatschappelijke Zorg. Deze rapportages geven ook een beeld van de uitvoering van de Wet verplichte GGZ.</p> <p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kinderwens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale</p>

	<p>maatwerkaanbod uit het programma seksuele gezondheid ook als zodanig met de participerende gemeenten af te rekenen.</p> <p>Bezuinigingen We roepen u op om de mogelijkheid onder ogen te zien dat het Rijk en daarmee ook alle afzonderlijke Gemeenten de komende jaren fors moet gaan bezuinigen. Om die reden vragen wij u om de komende maanden ook actief te benutten om te zien waar eventuele verdere bezuinigingen mogelijk zijn. Het Aanjaagteam zou haar gedachten en ideeën voort kunnen zetten om te onderzoeken waar nog meer mogelijkheden liggen om te komen tot bezuinigen. Wat ons betreft mogen dit plannen zijn waarbij de "kaasschaafmethode" wordt toegepast, maar ook het in kaart brengen van bezuinigingsmogelijkheden waarbij bepaalde taken niet meer uitgevoerd worden, voor zover het geen wettelijke verplichte taken zijn. Deze bezuinigingen hoeven niet specifiek alleen over de jeugd te gaan, maar deze bezuinigingen mogen over de volle breedte van het werkveld van DG&J gaan.</p> <p>Het is absoluut niet onze bedoeling om deze plannen direct door te laten voeren, maar om eventuele scenario's op voorhand bedacht te hebben, zodat er niet naar allerlei mogelijkheden gezocht hoeft te worden als de tekorten zich steeds verder ophopen.</p>	<p>organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p> <p>Het Dagelijks Bestuur is gevraagd om een door het Algemeen Bestuur vast te stellen kaderstellende opdracht te formuleren voor (mogelijke) bezuinigingen bij de DG&J.</p>
--	--	---

	<p>Daarnaast doen we de extra oproep aan het Aanjaagteam om met voorstellen naar het Algemeen Bestuur te komen zodat het realiseerbaar is gaan om in 2022 binnen het budget van 100 miljoen te blijven.</p>	
--	---	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Zwijndrecht	<p>• Algemeen Wij waarderen het dat u de beleidswijzigingen in de begroting presenteert en niet via losse besluiten bovenop de begroting. We constateren wel dat de voorstellen die nu worden meegenomen niet voldoen aan een aantal voorwaarden. In onze zienswijzen op de begroting 2020 en het meerjarenbeleidsplan 2020-2023 hebben wij onder andere aangegeven dat nieuwe voorstellen uit bestaande budgetten gedekt moeten worden. Verder ontbreekt op alle onderdelen een goede inhoudelijke en financiële toelichting – nut en noodzaak, duiding, onderbouwing gevraagd budget, afstemming op lokale behoefte, wettelijke of niet-wettelijke taak etc. Wij stemmen daarom niet in met de verhoging van inwonerbijdrage voor de drie voor ons relevante voorstellen. Voorstel 2 is alleen van toepassing voor de gemeenten Alblasterdam en Dordrecht.</p> <p>Gezien de financiële situatie bij de gemeenten gaan wij ervan uit dat u de kosten dekt uit bestaande budgetten en een keuze maakt in nieuw voor oud beleid. Daarbij gaan we ervan uit dat u alleen de kosten meeneemt van taken die na verstrekken van de gevraagde informatie aan en na afstemming met - de lokale wensen van - gemeenten door de deelnemende gemeenten als noodzakelijk worden geacht. Hierna geven wij u per voorstel nog een aantal aandachtspunten mee.</p> <p>Verbinding tussen uw dienst en de gemeente Zoals in onze algemene reactie op de vier voorstellen waar u onze zienswijze op vraagt, hechten wij veel waarde aan de afstemming met de gemeenten over de taken die u uitvoert. Wij missen informatie om een goede afweging te maken, maar verwachten vooral van u dat u zowel bestuurlijk als ambtelijk verbinding zoekt met gemeenten waardoor u vanuit de wensen en behoeften van gemeenten bepaald wat u doet. Hoe en wanneer gaat u dat doen?</p>	<p>In het meerjarenbeleidsplan is opgenomen dat we terughoudend zijn met voorstellen met een financiële impact, ook eerst in de 'eigen' begroting naar dekkingsmogelijkheden kijken.</p> <p>Wij delen uw visie. DG&J heeft haar geformuleerde ambities in het Meerjarenbeleidplan 2020 -2023 gericht op lokale verbinding en lokaal maatwerk. Dit betekent dat nieuwe voorstellen van DG&J eerst lokaal ambtelijke en bestuurlijk zullen worden voorgelegd en besproken. Voorgaande werkwijze geldt tevens voor de SOJ.</p>

	<p>Dat geldt niet alleen voor de vier voorstellen die u doet, maar ook andere elementen van uw begroting. Zo noemen wij als voorbeeld de gestegen kosten voor OGGZ. U geeft aan dat dit het gevolg is van de Wet Verplichte GGZ. Voor de periode 2020-2023 wordt dit uitgevoerd door DG&J. Wij missen een nadere inhoudelijke toelichting op de gevolgen van de wet verplichte GGZ en de financiële consequenties, zeker in relatie tot de kosten die lokaal ook voor de WyGGZ worden gemaakt. Hoe verhouden de hier opgenomen kosten en de lokale kosten zich tot elkaar?</p> <p>In augustus neemt uw directeur afscheid. We willen dat u aan de nieuwe directie de verbinding met gemeenten — op alle niveau's - als speerpunt meegeeft.</p> <p>Corona crisis Uw organisatie speelt een belangrijke rol in de beheersing van de corona -crisis. De inzet die van u wordt gevraagd heeft daardoor ook impact op uw normale werkzaamheden en de begroting. Allereerst maken wij graag van de gelegenheid gebruik onze waardering voor deze inzet uit te spreken. Daarnaast verzoeken wij u met klem zo snel als mogelijk een (taak-inhoudelijke en financiële) impact -analyse te verstrekken.</p> <p>Aandachtspunten voorstellen uit de begroting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meldpunt Zorg en Overlast U vraagt nu structureel (na tweemaal incidenteel) een extra bijdrage voor uitbreiding van het meldpunt zorg & overlast. Bij de begroting 2020 hebben diverse gemeenten in hun zienswijze kenbaar gemaakt, dat bij een eventuele structurele uitbreiding kanttekeningen werden geplaatst. Ondermeer werd gesteld: <ul style="list-style-type: none"> - dat de nadere duiding van de E33 meldingen de komende periode van belang om te zijner tijd (uiterlijk begin 2020) de 	<p>De kosten voor de uitvoering van de Wet verplichte GGZ worden op basis van een afzonderlijke Dienstverleningsovereenkomst met gemeenten gefinancierd. De opgenomen kosten in de Begroting 2021 betreffen sec de kosten voor de uitvoering van de WvGGZ door DG&J (als onderdeel van de totale kosten voor de OGGZ). De lokale kosten voor de uitvoering van de WvGGZ staan hier los van.</p> <p>De inhoudelijke rapportage over de WvGGZ is opgenomen in de halfjaarrapportage en de jaarverantwoording Maatschappelijke Zorg die per gemeente beschikbaar is.</p> <p>Het onderhouden en versterken van de verbinding met gemeenten is een van de kernpunten in de opdracht aan de nieuwe directeur DG&J, conform de geformuleerde uitgangspunten in ons MJP 2020 -2023.</p> <p>Wij registreren de (meer-)kosten die in het kader van de Corona-crisis worden gemaakt en zijn, vertegenwoordigd door de koepel GGD-GHOR, in overleg met VWS over de vergoeding hiervan. In de bestuursrapportages zullen wij zo goed als mogelijk duiden welke impact onze inzet heeft op de begroting.</p> <p>De E33 meldingen zijn een onderdeel van het totaal aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast. Het aandeel E33 meldingen is de afgelopen twee jaar stabiel gebleven. In 2019 zijn er 582 meldingen gedaan door de politie waarbij sprake was van een verward en/of overspannen persoon. Het totaal aantal meldingen is structureel op een niveau van ruim boven de 2000 unieke meldingen gekomen. Dit vraagt dus om structureel extra capaciteit voor de verwerking van deze meldingen. Echter gelet op de ontvangen zienswijzen wordt alleen voor 2021 en niet voor</p>
--	---	--

	<p>afweging te kunnen maken of een structurele versterking van het meldpunt Z&O de beste oplossing is en</p> <ul style="list-style-type: none"> - om inzichtelijk te maken wat de structurele kosten zijn zodra duidelijk is wat de effecten zijn van een aantal maatregelen waar volop aan gewerkt wordt, zoals de inrichting van een 24/7 meldpunt niet acute zorg die is gekoppeld aan de wet verplichte GGZ en de (door)ontwikkeling van de wijkteams. <p>Deze informatie hebben wij tot op heden niet ontvangen. Daarnaast vinden wij dat u meer zichtbaar moet maken in hoeverre het meldpunt bijdraagt aan effectieve inzet van hulpverlening om recidivering te voorkomen. Wij ontvangen dit inzicht van u voor 1 september 2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seksuele gezondheid In het meerjarenbeleidsplan heeft u de ontwikkeling van een integraal programma seksuele ontwikkeling aangekondigd. Het zou hierbij gaan om een bredere voorziening seksuele gezondheid, waar diverse gerelateerde thema's met elkaar worden verbonden en waar wordt samengewerkt met andere relevante stakeholders in de regio. Het is echter nog onvoldoende duidelijk welke verbreding dit betreft, en hoe dit financieel uitwerkt. Het samenbrengen van diverse beleidslijnen kan nl. ook leiden tot besparingen in plaats van extra kosten. Het programma "Nu niet zwanger" wordt genoemd, maar onduidelijk is hoe dit in het programma seksuele ontwikkeling wordt opgenomen. Ook afgezet tegen het feit dat enkele gemeenten, waaronder Zwijndrecht, dit programma nu als maatwerkproduct inkoop. Maakt dat het lokale maatwerk "nu niet zwanger" dan overbodig? 	<p>de jaren 2022 en verder om een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten gevraagd van € 80.000. De gedetailleerde analyses van de gemeente Zwijndrecht ten aanzien van de meldingen in 2019 zijn beschikbaar in de verantwoording Maatschappelijke Zorg 2019.</p> <p>De trends en ontwikkelingen van de meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast worden per gemeente gemonitord. De rapportage aan de gemeente Zwijndrecht vindt plaats door middel van de halfjaarrapportage en de jaarlijkse verantwoording Maatschappelijke Zorg. Deze rapportages geven ook een beeld van de uitvoering van de Wet verplichte GGZ.</p> <p>Programma seksuele gezondheid Seksuele gezondheid is een breed onderwerp, dat aspecten omvat van (bijvoorbeeld) het voorkomen en tegengaan van online seksueel getint pesten, tot het opsporen en behandelen van seksueel overdraagbare aandoeningen. En van het voorkomen en bestrijden van seksueel geweld tot het begeleiden van kwetsbare mensen met een kinderwens. Deze en andere onderwerpen hebben meer, en meer samenhangend, aandacht nodig van lokale organisaties en het lokaal bestuur. De GGD heeft hierin een agenderende, coördinerende, verbindende en deels uitvoerende rol.</p> <p>Seksuele gezondheid is soms nog een onderwerp waarover moeilijk gesproken wordt; van problemen wordt gemakkelijk weggekeken. Een programmatische aanpak zal bijdragen aan het zichtbaar maken van uitdagingen en het in samenhang aanpakken ervan. Het, in samenspraak met partners en gemeenten, opstellen van het programma heeft vertraging opgelopen als gevolg van de Corona crisis. Het opstellen van het programma is inmiddels gestart en zal in december 2020 leiden tot een bestuurlijk voorstel. In het voorstel zal de borging plus het vervolg van het programma Nu Niet Zwanger worden meegenomen. Vooralsnog is de bijdrage niet opgenomen in de begroting 2021.</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none">• Infectiepreventie Wij zijn voor een verbetering van de infectiepreventie, zeker gezien de situatie waar we nu in verkeren. Ook in deze verzoeken wij u binnen de huidige organisatie te zoeken naar mogelijkheden om dit voornemen voorrang te geven. Ook verzoeken wij u de mogelijkheden van cofinanciering te onderzoeken bij betreffende instellingen.	<p>Infectiepreventie is een wezenlijk onderdeel van de bestrijding van infectieziekten. De deskundige infectiepreventie is opgeleid om specifiek en gericht te adviseren over maatregelen om verspreiding van een virus tegen te gaan. Een deel van de zorginstellingen heeft de wettelijke plicht zorg te dragen voor infectiepreventie. Voor andere instellingen (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk opvang) geldt dat niet. Deze en andere organisaties waar groepen mensen bijeenkomen (scholen, kinderopvang). Zijn voor advies aangewezen op de GGD. Maar ook instellingen die zelf deskundigheid in huis hebben op het vlak van infectiepreventie hebben behoefte aan overleg met de GGD over bijvoorbeeld toepassing van RIVM-richtlijnen het afwegen van alternatieve handelwijzen etc. De benodigde capaciteit en specifieke deskundigheid voor deze taak is additioneel op de infectieziektebestrijding en vergt daarom additionele financiering. Gelet op de inhoudelijke steun voor dit voorstel handhaven we de bijdrage in de begroting en maken we het voorbehoud dat het Algemeen Bestuur eerst nog een akkoord moet geven op de inhoud van het programma alvorens de bijdrage daadwerkelijk wordt opgehaald. Dit inhoudelijk voorstel zal ook ingaan op de mogelijkheden van cofinanciering/partnerschap en zal voor het eind van het jaar in het AB worden ingebracht.</p>
--	--	--

Onderdeel Serviceorganisatie Jeugd (SOJ)

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Alblasserdam	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: Complimenten voor de heldere begroting voor 2021, ondanks de "Coronacrisis!</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U hanteert het geïndexeerde financiële kader uit de Omdenknotitie in de ontwerp begroting 2021. Dit stelt ons voor een dilemma. Het is echter te snel om nu al te zeggen dat de taakstelling helemaal níet gehaald gaat worden. Daarom toch de opdracht voor SOJ, SJT én gemeenten om alles op alles te zetten om te voldoen aan de taakstelling. Daarbij is het een verkeerd signaal naar de aanbieders als we nu al loslaten. 2. Om de taakstellingen te kunnen realiseren, willen wij als gemeenten -samen met de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ en aanbieders- een slag in de transformatie maken. Met elkaar is het nu van belang hier een versnelling in aan te brengen om te zorgen dat de transformatie echt op gang komt. Hierbij speelt ook mee dat we met elkaar kijken hoe we de inkoop zo kunnen organiseren dat deze ook bijdragen aan de transformatiedoelen. 3. Wij beseffen dat de effecten van de crisis nog onvoldoende in beeld zijn, maar zien wel dat er kansen en bedreigingen zijn als gevolg van de crisis. Natuurlijk zullen er negatieve effecten zijn, waarbij we denken aan spanningen in gezinnen en meer crises. Maar daarnaast zien we zien (zorg breed) een afname van de vraag. Wat is hier van de achterliggende oorzaak? Is het zo dat gezinnen meer eigen kracht hebben dan wij hebben aangenomen? Kunnen gezinnen niet veel meer dan naar het Centrum voor Jeugd en Gezin bellen om hulp? En hoe gaan we 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wij werken hieraan in samenwerking met de gemeenten en de Stichting Jeugdteams. In het regionale Aanjaagteam omdenken jeugdhulp ZHZ zorgen we voor samenhang en prioritering van onze inspanningen. 2. Onze inspanningen zijn gericht op de noodzakelijke transformatie. Hiervoor voeren we een aantal projecten uit, die voortkomen uit het Meerjarenperspectief, Transformatiefonds en Grip op jeugdhulp. In het regionale aanjaagteam zorgen we voor prioritering/versnelling in samenhang met de inspanningen van gemeenten en Stichting Jeugdteams. Zo werken we nu bijvoorbeeld samen aan het naar de voorkant brengen van jeugdhulp 'naar de voorkant'. Bij de voorbereidingen op het nieuwe inkoopkader betrekken we nadrukkelijk de gemeente(rade)n. We onderschrijven het belang van het zodanig organiseren van de inkoop dat deze bijdraagt aan de transformatiedoelen. 3. Met de verschillende partners (aanbieders, cliëntenorganisaties, Stichting Jeugdteams en gemeenten) voeren we regelmatig overleg over de effecten van de Coronacrisis. Mogelijk heeft de crisis voor een deel van de gezinnen geleid tot eigen oplossingen, maar we verwachten dat er in de komende tijd nog een boeggolf-effect ontstaat voor wat betreft de vraag naar jeugdhulp. Hoe hoog die boeggolf zal zijn, is nog niet duidelijk.

	<p>de nieuwe, goedkopere, successen van het nieuwe werken (beeld bellen, video conferencing) implementeren in de dagelijkse praktijk?</p> <p>4. Wij beschikken kortom nog niet over voldoende handvatten om een gedegen keuze te kunnen maken voor een ander, meer realistisch en haalbaar scenario. Wij vragen u derhalve om ons meer inzicht te geven in de verwachte volumegroei (in bijvoorbeeld de 1e bestuursrapportage 2020). Ook vragen wij u om een herziene meerjarenbegroting 2021-2024 voor jeugdhulp op te stellen, waarbij recht wordt gedaan aan zowel de volumegroei in 2020 als de vertraagde realisatie van de taakstellingen vanaf 2021 áls aan de gevolgen van de coronacrisis. Wel stellen wij voor dat gemeenten hun risicoprofiel nu aanpassen op de scenario's die de SOJ schetst.</p>	<p>Ervaringen die in deze crisis worden opgedaan, worden waar mogelijk toegepast in de dagelijkse praktijk. De Stichting Jeugdteams heeft bijvoorbeeld aangegeven dat beeldbellen een goed alternatief is gebleken voor het ondersteunen van een deel van de gezinnen.</p> <p>4. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente.</p>
--	--	---

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Dordrecht	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="331 268 1252 691">1. Informatiebehoefte: kort gezegd bestaat een begroting uit doelen, maatregelen en kosten. Om te kunnen komen tot een weloverwogen zienswijze op deze concept-begroting, zou het werkbaar zijn als deze informatie was opgenomen op pagina 34, als antwoord op de (logische) vragen die hier staan. De huidige wijze van presenteren is weliswaar een gewoonte maar is in de praktijk lastig, mede gezien de diversiteit en hoeveelheid stukken waarnaar wordt verwezen. Ook gezien de financiële ambities die zijn uitgesproken, is het van belang om te kunnen beoordelen of de ambities vergezeld gaan van de juiste maatregelen. In deze begroting staan nu wel ambities maar geen maatregelen, zoals andere definiëring van wat wel en geen jeugdhulp is en budgetmaximalisatie per gemeente. <li data-bbox="331 727 1252 1018">2. Hoge verwachtingen: de begroting 2021 is de eerste (concept-) begroting die het AB presenteert sinds het zomer 2019 de Omdenknootie heeft vastgesteld: een leidend document met maatregelen om de trend van stijgende kosten te keren. Het 'Aanjaagteam' is aangesteld als bestuurlijk en ambtelijk katalysator om tot resultaten te komen. Hoewel over intentie en inzet geen twijfel bestaat, is het teleurstellend te constateren dat in de concept-meerjarenbegroting een dalende trend nog nauwelijks waarneembaar is. <li data-bbox="331 1246 1252 1377">3. Inhoudelijk kader jeugdhulp: in onze raadscommissie voeren we frequent het gesprek over regionale ontwikkelingen. We zien verschillende goede ontwikkelingen. Zo zijn we positief over de afschaffing van de financiële solidariteit; we geloven dat 	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1274 268 2168 627">1. In de bijdragenverordening van de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de begroting beleidsarm is. In de begroting verwijzen wij naar de uitwerking in onze beleidsrijke documenten (Meerjarenperspectief, Transformatiefonds en Grip op jeugdhulp). In het plan van het regionale aanjaagteam van gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ zijn alle maatregelen die moeten leiden tot transformatie/kostenbesparing opgenomen. Voor de uitvoering van het plan zijn gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ gezamenlijk verantwoordelijk. In het plan is per maatregel aangegeven wie hiervan de trekker is. <li data-bbox="1274 727 2168 1214">2. De maatregelen hebben inderdaad nog niet het beoogde effect. Wij hebben maatregelen met de grootste verwachte impact op de kostenontwikkeling uitgewerkt, maar uiteindelijk op verzoek van gemeenten niet doorgevoerd. Wij werken hiervoor alternatieven uit. De reden dat elk scenario uitkomt boven de € 100 mln. inclusief het basisscenario, is dat de genoemde € 100 mln. uit het financieel kader gebaseerd is op het prijsniveau van 2019 en de begroting op het prijsniveau van 2021. Met de kostenstijging in 2019 was overigens in het financieel kader voor het grootste deel al rekening gehouden. Het financieel effect van veel maatregelen is niet op voorhand goed te kwantificeren. Dit vloeit voort uit de aard van het werkveld en de maatregelen. In de omdenknootie Grip op jeugdhulp zijn wel indicatieve waarden opgenomen van verschillende maatregelen. <li data-bbox="1274 1246 2168 1377">3. Wij onderschrijven het belang van de door u genoemde regionale ontwikkelingen en samenwerking. Informeren en betrekken van gemeenten verloopt formeel via het Algemeen Bestuur. Wij informeren het Algemeen Bestuur zo vroegtijdig

	<p>hiermee gemeenten zich nog maximaler zullen inspannen om de noodzakelijke beweging (verder) in gang te zetten. Daarnaast zien we dat we er vanuit Dordrecht (en andere gemeenten) steeds beter in slagen integraal sturing te geven aan regionale vraagstukken op het brede sociale domein. Hier ligt een belangrijke sleutel. We verwachten dan ook resultaten van de evaluatie van de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ en Stichting Jeugdteams, de ontwikkeling van het nieuwe inkoopkader jeugdhulp, in aansluiting op de bestuursopdracht realistisch begroten van de Sociale Dienst Drechtsteden.</p> <p>Met behulp van het regionale aanjaagteam verwachten we, dat er meer focus komt in de inhoudelijke regionale aanpakken. Lokaal wordt gewerkt aan mooie nieuwe initiatieven die voortvloeien uit plannen op het domein van jeugd, Wmo en onderwijs en een breed investeringsplan voor het sociaal domein. We staan er samen voor aan de lat om met focus en daadkracht hierbij aan te sluiten met regionale trajecten. We denken hierbij in ieder geval aan het terugdringen van het aantal uit huis geplaatste jeugdigen, de inzet van specialistische expertise aan 'de voorkant' en meer lokale samenwerking met de jeugdbeschermingsketen. Bij dit alles staat ook voor ons normaliseren en demedicaliseren centraal. We zijn ervan overtuigd dat hiermee uiteindelijk broodnodige financiële slagen gemaakt kunnen worden, zonder de financiën voorop te stellen. Ook al zijn het financieel pittige tijden.</p> <p>Tenslotte willen we hier graag benoemen dat we onveranderd geloven in sterke regionale samenwerking, zoals ook de minister recent stelde in zijn kamerbrief. We hebben de regio nodig om de noodzakelijke slagen te maken en zullen de krachten moeten blijven bundelen. Hierbij past ook, dat u ons zo vroeg mogelijk informeert over nieuwe (financiële) ontwikkelingen en ons voldoende in stelling brengt bij de ontwikkeling van nieuwe kaders en maatregelen. We kijken hiernaar uit.</p> <p>4. Financieel kader jeugdhulp: u hanteert het geïndexeerde financiële kader uit de Omdenknootitie in de begroting 2021. Dit basisscenario lijkt achterhaald door o.a. het niet (afdoend)</p>	<p>mogelijk over nieuwe (financiële) ontwikkelingen en brengen het bestuur in stelling bij het ontwikkelen van nieuwe kaders en maatregelen. De agenda en vergaderstukken van het Algemeen Bestuur vindt u op https://www.dienstgezondheidjeugd.nl/documenten/bestuurstukken. Voor het meegeven van input en voor een terugkoppeling kunt u terecht bij het lid van uw college van burgemeester en wethouders dat deelneemt aan het Algemeen Bestuur.</p> <p>Als gevolg van de Coronacrisis hebben wij een SOJ-nieuwsbrief gemaakt om wethouders en ambtenaren jeugd van de deelnemende gemeenten te informeren over actuele ontwikkelingen.</p> <p>De SOJ is in juni en juli waar mogelijk aanwezig bij de commissie- of raadsvergaderingen om een toelichting te geven op het bestuurlijk Inkoopkader. In vervolg daarop organiseert de SOJ in september een informatieavond voor gemeenteraadsleden over de uitwerking van de bestuurlijke kaders in een concrete inkoopstrategie. Tijdens deze avond willen we ook graag in gesprek gaan over hoe we de communicatie met de gemeenteraden verder kunnen versterken.</p> <p>4. Zie onze reactie op punt 2 hierboven.</p>
--	---	--

	<p>realiseren van de taakstelling in 2020 en de verwachte volumegroei vanaf/in 2020. Met de Omdenknotitie heeft het AB de SOJ een financieel kader meegegeven van 100 miljoen euro (als gezamenlijke gemeentebijdrage per 2022). De realisatie kan zich de komende jaren volgens vier scenario's gaan ontwikkelen, schetst de begroting. Het is pijnlijk dat een klein jaar na vaststelling van de Omdenknotitie, alle scenario's uitkomen boven de 100 miljoen euro.</p> <p>5. Keuze scenario's: Het AB vraagt de raden zich uit te spreken over scenario's voor hoe het financieel kader zich zou kunnen ontwikkelen. Het voorkeursscenario is echter het meest realistische scenario. Onderdeel van realistisch begroten is 1. uitgaan van de feitelijke ontwikkelingen in de zorgmarkt en 2. concrete maatregelen nemen om deze ontwikkelingen tijdig het hoofd te bieden. Mede gezien de constatering op pagina 36, dat in 2019 de kosten met 17 procent zijn gestegen bij een stijging van het aantal jeugdigen met 4 procent, is het de vraag of er tussen de vier voorgestelde scenario's daadwerkelijk een realistische zit. Deze twijfel wordt versterkt doordat onvoldoende is onderbouwd tot welke resultaten de voorgestelde maatregelen zullen leiden. We vragen u derhalve om ons meer inzicht te geven in de verwachte volumegroei (in bijvoorbeeld de 1e bestuursrapportage 2020). Ook vragen we u om een herziene meerjarenbegroting 2021-2024 voor jeugdhulp op te stellen, waarbij recht wordt gedaan aan zowel de volumegroei in 2020 als de vertraagde realisatie van de taakstellingen vanaf 2021. Deze herziene begroting zien we graag in 2020 ter zienswijze tegemoet.</p> <p>6. Jeugdbescherming west: in de rondvraag van de AB-vergadering op 9 april kwam de situatie van Jeugdbescherming West ter sprake. Naar verwachting zal de SOJ (dan wel DG&J) extra kosten moeten gaan maken voor jeugdbescherming, vanwege de tekorten en kwaliteitsproblemen bij Jeugdbescherming West. De discussie over het verbeterplan loopt momenteel nog en de SOJ is in de besluitvorming</p>	<p>5. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente.</p> <p>6. Deze tegenvaller hebben wij niet opgenomen in primaire begroting, maar verwerken wij wel in de begrotingswijziging die samen met de eerste bestuursrapportage en bijgestelde meerjarenbegroting worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli.</p>
--	---	---

	afhankelijk van de andere opdrachtgevers van Jeugdbescherming West. Vooruitkijkend naar de financiële situatie in 2021, is deze tegenvaller van enkele tonnen tot ruim een miljoen opgenomen in de begroting?	
--	---	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Gorinchem	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="331 268 1249 1018">1. Een aantal jaren op rij geven wij als gemeenteraad van Gorinchem een met elkaar vergelijkbare reactie op de financiële verantwoording, begroting en wijzigingen daarop. De verantwoordelijkheid voor de transformatie en beheersbaarheid van kosten voor de jeugdhulp ligt bij uw algemeen bestuur. De transformatie van het bredere perspectief van het sociaal domein is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Daarbij hebben de gemeenten en de gemeenschappelijke regeling DG&J te maken met andere gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden. Al met al een complex speelveld voor een evenzo grote complexe opgave. De ontwikkeling dat gemeenten in onze regio steeds meer ervaring opdoen met het maken van analyses en acties daarop inzetten, zien wij met vertrouwen tegemoet. Een helicopterview vanuit de Serviceorganisatie blijft echter ook nodig. Zeker ook in de aanloop van het nieuw inkoopkader is het belangrijk op basis van de informatie van de Serviceorganisatie de juiste keuzes te maken over de doelen en daarbij passende strategieën. Zo zijn wij benieuwd naar de wijze waarop jeugdzorgaanbieders met budgetbewustzijn en normalisatie omgaan, omdat dit belangrijke elementen zijn in het kader van Grip op Jeugdhulp. Als gemeenteraad blijven wij graag betrokken om hierin onze bijdrage te leveren. <li data-bbox="331 1050 1249 1369">2. In uw brief geeft u aan dat u naast het basisscenario (1), drie scenario's heeft uitgewerkt als financieel kader. U laat het aan de gemeenteraden om in de zienswijze expliciet te melden als uw begroting op een ander scenario moet worden gebaseerd dan scenario 1. Op basis van uw berichtgevingen de afgelopen jaren, uw concept jaarrekening 2019 waarin nog 6 miljoen te declareren waarde staat vermeld, de verwachte volumegroei in 2020 en maatregelen, constateren wij dat scenario 2a, 2b of 3 meer in de lijn van de verwachtingen ligt. De financiële uitwerking van de drie alternatieve scenario's heeft een 	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1276 268 2175 558">1. De SOJ is in juni en juli waar mogelijk aanwezig bij de commissie- of raadsvergaderingen om een toelichting te geven op het bestuurlijk Inkoopkader. In vervolg daarop organiseert de SOJ in september een informatieavond voor gemeenteraadsleden over de uitwerking van de bestuurlijke kaders in een concrete inkoopstrategie. Tijdens deze avond willen we ook graag in gesprek gaan over hoe we de communicatie met de gemeenteraden verder kunnen versterken. <li data-bbox="1276 1050 2175 1369">2. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende

	<p>behoorlijke impact op de meerjarenbegroting van de gemeente Gorinchem. Zeker als wij daarbij uw opmerking over een 10% risicomarge betrekken. Wij komen tot de slotsom de taakstelling van terugdringen van de kosten met 15 miljoen in drie jaren te willen handhaven. Gelet op de huidige stand van zaken en in het licht van de door u geschetste scenario's, gaan wij er van uit dat de eerste besparing van 5 miljoen in de begroting 2021 tot uiting komt. Voor de begroting 2020 komt dit neer op scenario 2b. Dit scenario biedt een realistischer beeld voor wat betreft de volumegroei in 2020 als we dit afzetten tegen uw concept jaarrekening 2019. Het voorsorteren op scenario 2b neemt niet weg dat wij verwachten dat u uw plan voor het terugdringen van de kosten strak bewaakt en blijft koersen op de realisatie van besparingen in 2020. Wij verwachten dat u ons in de eerste bestuursrapportage hierover de financiële stand van zaken schetst. Wanneer tussentijds blijkt dat de begrote besparingen niet (geheel) worden gerealiseerd verwachten wij van u maatregelen waardoor de begrote besparingen alsnog volledig in het betreffende jaar worden gerealiseerd. In paragraaf 2.1 van uw begroting adviseert u de gemeenten rekening te houden met een risicomarge van 10 procent van de gemeentelijke bijdrage zoals die is opgenomen in uw begroting. Vooralsnog hebben wij dit percentage nog niet overgenomen. Wij gaan er van uit dat op basis van de eerste bestuursrapportage en de zienswijzen, uw begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2024 moeten worden aangepast. Dit zal ook zijn effect hebben op het op te nemen percentage als risicomarge, waarvoor wij van u een herzien advies tegemoet zien.</p> <p>3. De planning van het aanjaagteam Jeugd ZHZ is de onderlegger voor de uitvoering van de maatregelen die aan de taakstelling ten grondslag liggen. Wij verwachten dat uw bestuur daarbij een geïntegreerde link maakt met het meerjarenbeleidsplan 2020-2023 van de dienst gezondheid en jeugd. De thema's Gezond en Veilig opgroeien, iedereen doet mee en Gezonde leefomgeving, gezonde mensen lenen zich bij uitstek om het effect op de mate van gebruikmaking van jeugdhulp in ZHZ te ondersteunen, monitoren, evalueren en eventueel bij te sturen.</p>	<p>gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente.</p> <p>Monitoren van en rapporteren over de maatregelen die een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn van gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ gebeurt door het regionale aanjaagteam. Over aanvullende of alternatieve maatregelen vindt overleg plaats tussen gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ.</p> <p>3. Waar het van toegevoegde waarde is, zoeken we binnen onze projecten naar verbinding met de thema's van de DG&J.</p>
--	--	---

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Hardinxveld-Giessendam	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er wordt ons gevraagd om een keuze te maken voor het te volgen scenario. Het kernteam vraagt om meer inzicht te geven in de mogelijke scenario's om een realistische en haalbare keuze te maken. Wij maken ons zorgen dat dit de verdere ontwikkeling zal gaan vertragen, terwijl wij juist vooruit willen om de transformatie door te zetten. Onze voorkeur gaat er daarom naar uit om scenario 1 te volgen, te meer om de ombuigingen daadwerkelijk te gaan realiseren. Dit scenario is meest realistisch bij onze begroting van 2021. Wel willen wij onze zorgen betreft scenario 1 kenbaar maken. Scenario 1 is een ambitieus scenario, aangezien er al een vertraging is in de realisatie van de taakstellingen 2019. Wij hopen met de ingezette lokale maatregelen toch een kostenbesparing te realiseren. 2. Belangrijk blijft dat er voldoende financiële middelen beschikbaar blijven om aan de voorkant en lokaal te investeren. Ons verzoek om het resultaat van 2019 terug te laten vloeien naar de lokale gemeenten sluit hierbij aan, evenals de wens om vast te blijven houden aan de afspraak geen nieuwe taken regionaal te beleggen wanneer daarvoor niet 'oude' taken worden geschrapt. De toenemende zorgvraag en zorgkosten moeten worden teruggedrongen. Op dit moment is sturing en beheersing meer dan nodig. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente. 2. Zowel bij de voorbereidingen op het nieuwe inkoopkader als bij de uitvoering van het project waarin we ambulante hulp 'naar de voorkant' brengen samen met de gemeenten, is dit voor de SOJ een belangrijk aandachtspunt. Door vroegtijdig en laagdrempelig hulp te bieden aan kinderen en ouders aan de 'voorkant' willen we samen met de gemeenten en de Stichting Jeugdteams werken aan het terugdringen van de kosten aan de 'achterkant'. Dit zal geen proces zijn van korte adem en vraagt van alle partners extra inzet.

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Hendrik-Ido-Ambacht	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: Wij denken dat de tijd rijp is de discussie in een groter perspectief te plaatsen. Een perspectief waarbij we invulling geven aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De wens van professionals in het sociaal domein om meer integraliteit - De wens van gemeenten om meer lokaal maatwerk te organiseren - De wens van gemeenteraden om meer betrokken te worden bij de verschillende gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein - Een logische verbinding tussen verschillende gemeenschappelijke regelingen <p>In deze zienswijze vragen wij uw aandacht voor de volgende punten:</p> <p>1. Met de kennis van nu lijkt scenario 2a in principe het meest realistisch. In de ontwerpbegroting 2021 hanteert u het geïndexeerde financiële kader uit de Omdenknottitie. De huidige omstandigheden rond de coronacrisis maken het lastig te voorspellen of de uitgaven in 2020 binnen dit kader blijven. Dit hangt mede af van de snelheid waarmee de maatregelen uit de Omdenknottitie geïmplementeerd kunnen worden. In dit perspectief schetst u een aantal alternatieve financiële scenario's voor de begroting 2021 en vraagt u ons hierover een voorkeur uit te spreken.</p> <p>Met de kennis van nu lijkt scenario 2a het meest recht te doen aan de werkelijkheid. Wij vinden het op dit moment echter nog te prematuur ons definitief aan dit scenario te binden, mede gezien alle onzekerheden rond de coronacrisis. Wij vragen u daarom in de begroting 2021 vooralsnog uit te blijven gaan van het basisscenario. Tegelijkertijd vragen wij u in de tweede helft van dit jaar een begrotingswijziging 2021 aan ons voor te leggen, op basis van een nadere onderbouwing van de ontwikkeling van de zorgvraag en –kosten. De realisatiecijfers over de eerste helft van 2020 zijn daarvoor belangrijke input.</p>	<p>1. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli.</p> <p>Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente.</p>

	<p>2. De begroting SOJ geeft raden geen kaderstellende positie. De SOJ is qua budget het grootste onderdeel in de begroting van de GR DG&J en de risico's in het jeugddomein zijn fors. In dat perspectief hebben we in onze zienswijzen op de begrotingen 2019 én 2020 bij u al eerder aandacht gevraagd voor de beperkte informatie in de SOJ-begroting. In reactie op onze zienswijze vorig jaar heeft u o.a. aangegeven: <i>"... Wij voeren voor dit onderdeel geen programma uit, maar acteren op de vraag vanuit de samenleving. Om deze reden is er eerder voor gekozen geen sturingsinformatie op te nemen in de begroting, maar gemeenten vaker in het jaar van sturingsinformatie te voorzien...."</i>.</p> <p>Deze reactie gaat voorbij aan het feit dat de gemeenteraden in staat gesteld moeten worden hun kaderstellende rol te vervullen. Raden moeten vooraf kunnen sturen op de beoogde resultaten, activiteiten en het budget van hun gezamenlijke uitvoeringsorganisatie SOJ. Alleen dan heeft sturingsinformatie lopende het jaar zin. Immers, waar anders kunnen we de voortgang op toetsen?</p> <p>Wij dringen er daarom nogmaals bij u op aan het programma van de SOJ-begroting inhoudelijk uit te breiden. In de kern gaat het ons er om dat de begroting op hoofdlijnen beschrijft welke acties en maatregelen de SOJ in 2021 gaat uitvoeren uit de Omdenknootitie en het Aanjaagplan. De begroting van onderdeel DG&J is een voorbeeld hoe het wat ons betreft zou moeten.</p>	<p>2. In de bijdragenverordening van de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de begroting beleidsarm is. In de begroting verwijzen wij naar de uitwerking in onze beleidsrijke documenten (Meerjarenperspectief, Transformatiefonds en Grip op jeugdhulp).</p> <p>In het plan van het regionale aanjaagteam van gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ zijn alle maatregelen die moeten leiden tot transformatie/kostenbesparing opgenomen. Voor de uitvoering van het plan zijn gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ gezamenlijk verantwoordelijk. In het plan is per maatregel aangegeven wie hiervan de trekker is.</p>
--	---	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Hoekse Waard	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee:</p> <ol style="list-style-type: none"> U hanteert het geïndexeerde financiële kader uit de Omdenknotitie in de ontwerp begroting 2021. Dit basisscenario lijkt achterhaald door o.a. het niet (afdoend) realiseren van de taakstelling in 2020 en de verwachte volumegroei vanaf/in 2020. Toch willen wij als gemeente vasthouden aan de taakstelling die we eerder met elkaar hebben vastgelegd. Omdat het nog maar de vraag is of het te kiezen scenario wel een realistische is, vragen wij u om een nadere onderbouwing tot welke resultaten de voorgestelde maatregelen (o.a. de maatregelen vanuit de omdenknotitie) zullen leiden, alsmede de verwachting binnen welke termijn deze maatregelen gerealiseerd gaan worden. Verder verwachten we als raad dat we per kwartaal geïnformeerd worden over de voortgang van de genomen maatregelen. <p>Op deze wijze willen we met elkaar bewust blijven dat er een opgave ligt om zowel een transformatie tot stand te brengen als de kosten omlaag te brengen. Om de taakstelling te kunnen realiseren, willen wij als gemeenten -samen met de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ, de stichting jeugdteams en aanbieders- een slag in de transformatie maken. Hiervoor zijn al verschillende regionale projecten ingezet en hebben gemeenten lokaal ook een opgave liggen. Met elkaar is het nu van belang hier een versnelling in aan te brengen om te zorgen dat de transformatie echt op gang komt. Hierbij speelt ook mee dat we met elkaar kijken hoe we de inkoop zo kunnen organiseren dat deze ook bijdraagt aan de transformatiedoelen. Kern daarbij is: normaliseren en demedicaliseren.</p> 	<ol style="list-style-type: none"> Wij begrijpen uw wens om een nadere onderbouwing van de resultaten van de voorgestelde maatregelen. De maatregelen hebben inderdaad nog niet het beoogde effect. Wij hebben maatregelen met de grootste verwachte impact op de kostenontwikkeling uitgewerkt, maar uiteindelijk op verzoek van gemeenten niet doorgevoerd. Wij werken hiervoor alternatieven uit. De reden dat elk scenario uitkomt boven de € 100 mln. inclusief het basisscenario, is dat de genoemde € 100 mln. uit het financieel kader gebaseerd is op het prijsniveau van 2019 en de begroting op het prijsniveau van 2021. Met de kostenstijging in 2019 was overigens in het financieel kader voor het grootste deel al rekening gehouden. Het financieel effect van veel maatregelen is niet op voorhand goed te kwantificeren. Dit vloeit voort uit de complexiteit van het werkveld en de maatregelen. In de omdenknotitie Grip op jeugdhulp zijn wel indicatieve waarden opgenomen van verschillende maatregelen. <p>We monitoren, samen met gemeenten en Stichting Jeugdteams in het aanjaagteam, stevig op de resultaten van de maatregelen, zodat we waar nodig kunnen bijsturen. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente. De SOJ maakt maandelijks een managementrapportage van de uitgaven voor de jeugdhulp. Elke gemeente kan zelf verdiepende analyses maken met behulp van het gemeentedashboard op basis van de informatiebehoefte van college en raad. De SOJ is beschikbaar voor ondersteuning van gemeenten bij het maken van de analyse en duiden van de data.</p> <p>Onze inspanningen zijn gericht op de noodzakelijke transformatie. Hiervoor voeren we een aantal projecten uit, die voortkomen uit het Meerjarenperspectief,</p>

	<p>2. Wij zijn van mening dat scenario 1 de basis moet zijn voor de begroting 2021.</p>	<p>Transformatiefonds en Grip op jeugdhulp. In het regionale aanjaagteam zorgen we voor prioritering/versnelling in samenhang met de inspanningen van gemeenten en Stichting Jeugdteams. Zo werken we nu bijvoorbeeld samen aan het naar de voorkant brengen van jeugdhulp 'naar de voorkant'. Bij de voorbereidingen op het nieuwe inkoopkader betrekken we nadrukkelijk de gemeente(rade)n. We onderschrijven het belang van het zodanig organiseren van de inkoop dat deze bijdraagt aan de transformatiedoelen.</p> <p>2. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli.</p>
--	---	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Molenlanden	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U hanteert het geïndexeerde financiële kader uit de Omdenknotitie in de ontwerp begroting 2021. Dit basisscenario lijkt achterhaald door onder andere het niet afdoend realiseren van de taakstelling in 2020 en de verwachte volumegroei in 2020. Wij beschikken nog niet over voldoende handvatten om een gedegen keuze te kunnen maken voor een ander, meer realistisch en haalbaar scenario. Wij vragen u daarom om ons meer inzicht te geven in de verwachte volumegroei, indien mogelijk al bij de 1e bestuursrapportage 2020. Ook vragen wij u om een herziene meerjarenbegroting 2021- 2024 voor jeugdhulp op te stellen, waarbij recht wordt gedaan aan zowel de volumegroei in 2020 als de vertraagde realisatie van de taakstellingen vanaf 2021. Deze herziene begroting zien wij graag in 2020 voor een zienswijze tegemoet. 2. Om de taakstellingen te kunnen realiseren werken de gemeente(n), samen met de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ en aanbieders aan de transformatie. Hiervoor zijn al verschillende regionale maatregelen in gang gezet en hebben wij lokaal onze opgaven gedefinieerd en ook al gedeeltelijk in gang gezet. Met elkaar is het nu van belang hier een versnelling in aan te brengen om te zorgen dat de transformatie echt wordt doorgezet. <p>Belangrijk onderdeel hierbij is dat we ook de inkoop met ingang van 2022 zo organiseren dat deze bijdraagt aan de transformatiedoelen. Wij doen nogmaals een dringend beroep op u om aan deze opgaven voorrang te geven.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente. 2. Onze inspanningen zijn gericht op de noodzakelijke transformatie. Hiervoor voeren we een aantal projecten uit, die voortkomen uit het Meerjarenperspectief, Transformatiefonds en Grip op jeugdhulp. In het regionale aanjaagteam zorgen we voor prioritering/versnelling in samenhang met de inspanningen van gemeenten en Stichting Jeugdteams. Zo werken we nu bijvoorbeeld samen aan het naar de voorkant brengen van jeugdhulp 'naar de voorkant'. <p>Bij de voorbereidingen op het nieuwe inkoopkader betrekken we nadrukkelijk de gemeente(rade)n. We onderschrijven het belang van het zodanig organiseren van de inkoop dat deze bijdraagt aan de transformatiedoelen.</p>

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Papendrecht	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij hebben reeds in onze zienswijze van 7 november 2019 omtrent de begrotingswijzingen SOJ 2019 en 2020 aangegeven de financiële ambitie om de kosten voor jeugdhulp stapsgewijs terug te dringen naar € 100 miljoen in 2022 (excl. Indexatie) te onderschrijven. Tegelijkertijd hebben wij nogmaals aangegeven dat wij het belangrijk vinden dat er een realistische begroting ligt en geen wensbegroting (eerder ook verwoord in onze zienswijzen van 22 oktober 2018 en 12 november 2019). 2. Op dit moment beschikken wij nog niet over voldoende informatie om één van de geschetste financiële scenario's te kunnen omarmen. Onze ervaring in de afgelopen jaren is hierbij dan ook dat met grote regelmaat nieuwe begrotingsvoorstellen elkaar hebben opgevolgd. Wij verzoeken u om via de 1e bestuursrapportage 2020 meer informatie te geven. Wij verwachten dat u inzicht verschaft in de verwachte volumegroei, de financiële gevolgen naar aanleiding van de Coronacrisis en het verwachte meerjarenbeeld. Gelet op het besluit van het algemeen bestuur van de DG&J tot het afbouwen van de financiële solidariteit, is het noodzakelijk dat deze informatie meer gemeente-specifiek inzichtelijk wordt gemaakt. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De taakstellende reductie van de kosten van in totaal € 14,7 mln. Hebben wij op uitdrukkelijke wens van en in afstemming met gemeenten opgenomen in de begroting. Tevens onderkennen wij dat de beoogde kostenreductie met onzekerheden is omgeven. Daarom hebben wij verschillende scenario's opgenomen in de begroting. 2. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente.

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Sliedrecht	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: Complimenten voor de tijdige en heldere begroting voor 2021, ondanks de "Coronacrisis".</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="331 331 1245 981">1. In de begroting voor 2021 van de SOJ wordt uitgegaan van de huidige meerjarenbegroting en de bijbehorende taakstelling. Daarnaast legt u andere scenario's voor en vraagt u ons om expliciet een voorkeur uit te spreken voor een scenario. Ondanks dat wij signaleren dat er geleidelijk meer ruimte komt voor de gewenste en noodzakelijke transformatiebeweging, vragen wij ons af in hoeverre de huidige taakstelling voor 2020 realistisch is. De projecten staan immers nog in de kinderschoenen en zullen niet eerder dan in de tweede helft van 2020 effectief uitgerold worden. Dit betekent dat een eventuele kostenbesparing ook niet eerder gerealiseerd wordt dan de tweede helft van 2020. Daarnaast is op dit moment niet in te schatten welk effect de huidige "Coronacrisis" en de waarschijnlijke nasleep daarvan zal hebben op (het beroep op) de jeugdhulp. Wij achten scenario 2a dan ook meer realistisch, waarbij in 2020 de kosten gelijk blijven aan 2019 en pas vanaf 2021 de dan gestelde taakstelling wordt gerealiseerd. Desondanks willen wij u verzoeken vol in te (blijven) zetten op het uitrollen van de plannen uit de omdenknoot. <li data-bbox="331 1018 1245 1370">2. We roepen u op om de mogelijkheid onder ogen te zien dat het Rijk en daarmee ook alle afzonderlijke Gemeenten de komende jaren fors moet gaan bezuinigen. Om die reden vragen wij u om de komende maanden ook actief te benutten om te zien waar eventuele verdere bezuinigingen mogelijk zijn. Het Aanjaagteam zou haar gedachten en ideeën voort kunnen zetten om te onderzoeken waar nog meer mogelijkheden liggen om te komen tot bezuinigen. Wat ons betreft mogen dit plannen zijn waarbij de "kaasschaafmethode" wordt toegepast, maar ook het in kaart brengen van bezuinigingsmogelijkheden waarbij bepaalde taken niet meer uitgevoerd worden, voor 	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1276 331 2168 783">1. Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente. Graag blijven wij samen met gemeenten en Stichting Jeugdteams vol inzetten op het uitrollen van de plannen uit de omdenknoot. <li data-bbox="1276 1018 2168 1241">2. De SOJ en het Aanjaagteam sturen op het daadwerkelijk uitvoeren van voorgenomen verbeteracties. Gemeenten zijn zelf trekker van veel acties, omdat deze betrekking hebben op de voorliggende voorzieningen en de toeleiding. Verlaging van de uitgaven ligt daarmee voor een groot deel in handen van de gemeenten zelf. Wij spannen ons in om deze verbeteringen gezamenlijk te realiseren.

	<p>zover het geen wettelijke verplichte taken zijn. Deze bezuinigingen hoeven niet specifiek alleen over de jeugd te gaan, maar deze mogen over de volle breedte van het werkveld van DG&J gaan.</p> <p>Het is absoluut niet onze bedoeling om deze plannen direct door te laten voeren, maar om eventuele scenario's op voorhand bedacht te hebben, zodat er niet naar allerlei mogelijkheden gezocht hoeft te worden als de tekorten zich steeds verder ophopen. Daarnaast doen we de extra oproep aan het Aanjaagteam om met voorstellen naar het Algemeen Bestuur te komen zodat het realiseerbaar is gaan om in 2022 binnen het budget van 100 miljoen te blijven.</p>	
--	---	--

Gemeente	Zienswijzen	Reactie
Zwijndrecht	<p>De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee:</p> <ol style="list-style-type: none"> U hanteert het geïndexeerde financiële kader uit de Omdenknotitie in de ontwerp begroting 2021. Dit basisscenario lijkt achterhaald door o.a. de werkelijke kosten in 2019, het niet (afdoende) realiseren van de taakstelling in 2020 en de verwachte volumegroei vanaf/in 2020. Wij hanteren het uitgangspunt dat we de (vastgestelde) begroting van de GR volgen. Wij willen dat u voor het onderdeel SOJ met meer snelheid en daadkracht doorpakt op de voorgestelde maatregelen. (Nog langer) Uitstel van uitwerking en invoering van maatregelen laten de druk op de gemeentelijke begrotingen steeds verder oplopen. Scenario 2b houdt naast de realisatie over 2019 ook rekening met een groei in 2020. Een groei die in de praktijk mogelijk zichtbaar is, maar inzicht in de volumegroei hebben wij als gemeenten op dit moment niet. Wij verwachten dat u ons meer inzicht geeft in de verwachte volumegroei (in bijvoorbeeld de 1e bestuursrapportage 2020). Ook vragen wij u om een herziene meerjarenbegroting 2021-2024 voor jeugdhulp op te stellen, waarbij recht wordt gedaan aan zowel de volumegroei in 2020, de vertraagde realisatie van de taakstellingen in 2020 en het doorpakken op de voorgestelde maatregelen vanaf 2021. Deze herziene begroting zien wij graag voor 1 september 2020 ter zienswijze tegemoet. Om de taakstellingen te kunnen realiseren, willen wij als gemeenten -samen met de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ en aanbieders- een slag in de transformatie maken. Hiervoor zijn al verschillende regionale projecten ingezet en hebben gemeenten lokaal ook een opgave liggen. Met elkaar is het nu van belang hier een versnelling in aan te brengen om te zorgen dat de transformatie echt op gang komt. Hierbij speelt ook mee dat we met elkaar kijken hoe we de inkoop zo kunnen organiseren dat deze ook bijdragen aan de transformatiedoelen. Kern daarbij is: 	<ol style="list-style-type: none"> Bij de eerste bestuursrapportage geven wij u inzicht in de verwachte volumegroei voor 2020. Daarbij voegen wij een voorstel voor een begrotingswijziging voor 2020 en een bijgestelde meerjarenbegroting 2021-2024 die uitgaat van de prognose voor 2020 en vervolgens kostenreductie in 2021, 2022 en 2023. Deze financiële documenten worden besproken in het Algemeen Bestuur van 9 juli. Wij vragen graag uw aandacht voor het gemeentedashboard dat wij hebben ontwikkeld en dat alle deelnemende gemeenten gedetailleerd inzicht verschaft in het gebruik van jeugdhulp en de ontwikkeling daarvan per gemeente. Daarnaast vraagt u ons om met meer snelheid en daadkracht door te pakken op de voorgestelde maatregelen. De maatregelen die wij treffen zijn opgenomen in het plan van het regionale aanjaagteam van gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ. Voor de uitvoering van het plan zijn gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ gezamenlijk verantwoordelijk. In het plan is per maatregel aangegeven wie hiervan de trekker is. Wij pakken de maatregelen waarvan wij trekker zijn, voortvarend op. Wij hebben overigens maatregelen met de grootste verwachte impact op de kostenontwikkeling uitgewerkt, maar uiteindelijk op verzoek van gemeenten niet doorgevoerd. Wij werken hiervoor alternatieven uit. Onze inspanningen zijn gericht op de noodzakelijke transformatie. Hiervoor voeren we een aantal projecten uit, die voortkomen uit het Meerjarenperspectief, Transformatiefonds en Grip op jeugdhulp. In het regionale aanjaagteam zorgen we voor prioritering/versnelling in samenhang met de inspanningen van gemeenten en Stichting Jeugdteams. Zo werken we nu bijvoorbeeld samen aan het naar de voorkant brengen van jeugdhulp 'naar de voorkant'.

	<p>normaliseren, en demedicaliseren en sturen op onze aanbieders.</p> <p>3. In het begrotingsprogramma Serviceorganisatie Jeugd verwijst u bij de drie W-vragen naar de Omdenknottitie, het Aanjaagplan jeugdhulp ZHZ en de uitwerking van de afzonderlijke voorstellen uit het Aanjaagplan. Ons inziens moet een begroting een zelfstandig leesbaar stuk zijn. Wij verzoeken u deze W-vragen uit te werken en op te nemen in de begroting die in juli wordt vastgesteld in het Algemeen Bestuur en deze aan de raden toe te sturen.</p> <p>4. In de raadsvergadering van 14 april heeft onze wethouder Jeugd in de raad een mededeling gedaan dat er mogelijk extra uitgaven noodzakelijk zijn voor de bekostiging van Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. In de Kamerbrief van 20 maart 2020 wordt gemeld dat er een invulling komt van een Algemene Maatregel van Bestuur binnen de jeugdwet over 'reële tarieven in de jeugdhulp'. Hiermee bestaat een risico op hogere uitgaven voor de jeugdhulp voor de jaren 2021 en verder. Wij missen deze risicomelding in uw begroting. Wij verwachten dat u bekende risico's vermeld zodat wij deze als gemeenten ook kunnen meenemen in onze begroting. Wij verwachten hier uiterlijk 30 juni 2020 een terugkoppeling op van uw organisatie.</p>	<p>Bij de voorbereidingen op het nieuwe inkoopkader betrekken we nadrukkelijk de gemeente(rade)n. We onderschrijven het belang van het zodanig organiseren van de inkoop dat deze bijdraagt aan de transformatiedoelen.</p> <p>3. In de bijdragenverordening van de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de begroting beleidsarm is. In de begroting verwijzen wij naar de uitwerking in onze beleidsrijke documenten (Meerjarenperspectief, Transformatiefonds en Grip op jeugdhulp). In het plan van het regionale aanjaagteam van gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ zijn alle maatregelen die moeten leiden tot transformatie/kostenbesparing opgenomen.</p> <p>4. Ons beeld is dat wij reële tarieven betalen. Desalniettemin is het risico dat u noemt reëel gebleken voor de tarieven van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Wij geven dan ook gehoor aan uw oproep. De tariefaanpassing vanaf 2021 is opgenomen in de begrotingswijziging. Daarbij zijn de mogelijke additionele kosten ten gevolge van caseloadverlaging als risico opgenomen.</p>
--	---	---